

REKOMENDACJE POZNAŃSKIEGO PANELU OBYWATELSKIEGO

Komentarz Urzędu Miasta Poznania

CZĘŚĆ 1 - Jak zaadaptować lasy i tereny zieleni w Poznaniu do zmieniającego się klimatu?

CZĘŚĆ 1 – 46 REKOMENDACJI:

Rekomendacje realizowane: 10

Rekomendacje możliwe do realizacji: 20

Rekomendacje możliwe do realizacji z zastrzeżeniami: 14

Rekomendacje z poważnymi zastrzeżeniami: 2

I

REKOMENDACJE REALIZOWANE

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 5:

1. „Stosowanie jakościowej kompensacji przyrodniczej w miejsce usuwanej roślinności oraz szczególna opieka nad nowymi nasadzeniami w perspektywie wieloletniej.”

98,2%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja realizowana. Jakościowa kompensacja przyrodnicza oraz szczególna opieka nad nowymi nasadzeniami jest i będzie realizowana poprzez zobowiązania nakładane w decyzjach administracyjnych na wnioskodawców występujących o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów. Zadanie jest realizowane przez Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska (WKiOŚ), w tym w ramach tegorocznego Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2021.

Szczególna opieka nad nowymi nasadzeniami realizowanymi przez jednostki miejskie jest zadaniem tych jednostek uwzględnianym w kosztach funkcjonowania jednostki lub w kosztorysie projektu związanego z realizacją nowych nasadzeń. Przyjęto okres opieki/pielęgnacji 750 nowych nasadzeń planowanych do zrealizowania w 2021 r. - 5 lat. Koszt pielęgnacji jednego drzewa w pierwszych 3 latach to 100 zł/szt./rok, a kolejne 2 lata pielęgnacji to 150 zł/szt./rok.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 7,95 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 8:

2. „Obowiązek wykazania przez dewelopera bilansu w wycince i sadzeniu drzew uwzględniającego ich wiek i rozmiar przed rozpoczęciem każdorazowej inwestycji budowlanej.”

98,2%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMEDACJA REALIZOWANA

Obowiązek wykazania przez dewelopera bilansu w wycince i sadzeniu drzew jest i będzie realizowany w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez WKiOŚ. Każdy wnioskodawca (w tym deweloper), występujący o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów kolidujących z zamierzeniem inwestycyjnym, jest zobowiązany przepisami art. 83b ustawy o ochronie przyrody do przedłożenia listy drzew objętych wycinką (podając m.in. nazwę gatunku oraz obwód pnia drzewa) oraz projektu planu nasadzeń zastępczych. Ponadto w toku postępowania pracownik Oddziału Ochrony Zieleni WKiOŚ uwzględniając gatunek i rozmiar drzew objętych wnioskiem, stosując odpowiednie dla poszczególnych gatunków przeliczniki, ustala liczbę drzew stanowiących kompensację za usuwane. Zobowiązanie do ww. znajduje odzwierciedlenie w osnowie decyzji administracyjnej zezwalającej na usuwanie drzew i krzewów.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: x

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 23:**96,5%
poparcia**

3. „Sukcesywnie należy zastępować nieutrzymywane trawniki miejskie łąkami kwietnymi albo roślinnością najbardziej odporną na czynniki środowiskowe, wytrzymałą na suszę, niepodatną na deptanie, z wysokimi zdolnościami regeneracyjnymi po uszkodzeniach, przyciągającą owady zapylające (jak pszczoły i motyle), zawsze zieloną, oszczędzającą czas, publiczne pieniądze i korzystnie wpływającą na jakość powietrza. Przykładem jest mieszanka traw z dodatkiem specjalnej, miniaturowej odmiany koniczyny białej.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja realizowana. WKiOŚ uwzględnia takie działania w opiniach nowych mpzp. W Poznaniu od kilku lat na terenach zieleni pasa drogowego administrowanych przez ZDM tworzone są samoistne łąki ekologiczne, poprzez rezygnację z koszenia lub ograniczając je do 2 razy w sezonie w miejscach w których jest to możliwe (pozwalają na to względy bezpieczeństwa, zachowana jest widoczność dla uczestników ruchu). Częściej koszone są również tereny, które wymagają tego ze względów estetycznych - towarzyszące zieleni urządzonej, znajdującej się w intensywnej pielęgnacji. Jedynie regularne koszenie niższej trawy pozwala na rozdrobnienie i pozostawienie pokosu w miejscu koszenia, co jest działaniem proekologicznym, gdyż ogranicza transport pokosu oraz zwiększa pojemność wodną gleby, użyźnia ją i pozwala na obieg materii organicznej co jest szczególnie ważne przy jałowych, antropogenicznych, miejskich glebach. Koszenie wysokiej trawy powoduje konieczność wywozu dużej ilości biomasy, często na duże odległości, gdyż biokompostownia poznańska z uwagi na posiadane limity nie przyjmuje odpadów zielonych pochodzących z pasa drogowego.

Na terenach zieleni urządzonej administrowanych przez ZZM zakłada się sukcesywnie wprowadzania łąk kwietnych i miejskich (łąka miejska, tj. taka która powstała w wyniku zaprzestania intensywnego koszenia trawnika), ograniczając je do maksymalnie dwa razy w roku na obszarach, na których jest to możliwe, planując rocznie wprowadzenie 1 ha łąk oraz co roku podawanie lokalizacji nowych łąk. Szacunkowo należy przyjąć, że założenie łąki kwietnej to koszt 20 zł/m².

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 1 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 22:**94,7%
poparcia**

4. „Zalesianie gruntów porolnych i nieużytków w celu zwiększenia lesistości miasta Poznania.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Realizacja rekomendacji możliwa do wykonania na terenach lasów komunalnych administrowanych przez ZLP w obszarze zalesień uzależnionym od powierzchni przekazanych gruntów i łączności z istniejącymi lasami w celu tworzenia zwartych kompleksów leśnych. Ponadto zalesienia należy zawrzeć w planach urządzenia lasu i zapisów dokumentach planistycznych. ZLP sukcesywnie przejmuje grunty przeznaczone pod zalesienia. Dzięki tym zabiegom na terenie Poznania zwiększa się powierzchnia biologicznie czynna. Gospodarka leśna w lasach komunalnych jest prowadzona w oparciu o ustawę o lasach i zgodnie z planem urządzenia lasu, które to dokumenty gwarantują zachowanie, ochronę i powiększanie powierzchni leśnych. Koszt zalesienia wynosi około 25-35 tys. zł/ha.

Przesądzanie o danej formie zagospodarowania terenu, do którego należy również decyzja, czy dana przestrzeń ma podlegać zalesieniu, może być podejmowana wyłącznie w oparciu o przepisy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zapisy w planie urządzenia lasu

Opracowanie nowych wytycznych dotyczących gospodarowania lasami komunalnymi.

Odpowiednie uchwały/decyzje na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 195 tys. zł – 1 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Miejska Pracownia Urbanistyczna

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 18:**94,7%
poparcia**

5. „Sporządzenie mapy rozmieszczenia drzew, bieżące aktualizowanie jej oraz ogłoszenie moratorium na wycinkę drzew.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA (Z ZASTRZEŻENIAMI)

Rekomendacja w trakcie realizacji. Sporządzenie mapy rozmieszczenia drzew w Poznaniu jest realizowane przez ZGiKM GEOPAZ. Mapa rozmieszczenia drzew ma pokryć zasięgiem całe miasto, pod względem zawartości informacji będzie podzielona na dwie części:

a) tereny miejskie, pasy drogowe - pełna informacja o obiektach (współrzędne xyz, gatunek, status drzewa [istniejące, usunięte, projektowane, nasadzenie, nasadzenie rekompensacyjne], zabiegi pielęgnacyjne, etc.). Aktualizacja po pierwszej inwentaryzacji stanu (pomiar z LIDAR, skanowania stacjonarnego, inwentaryzacje dendrologiczne) prowadzona przez odpowiednie jednostki miejskie, w tym przez WKiOŚ na podstawie materiałów zgromadzonych w toku postępowań administracyjnych przed wydaniem zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów. Każdy obiekt z systemu ma przechowywaną historię oraz dokumentację zdjęciową,

b) tereny pozostałe - generowane na podstawie algorytmów automatycznych oraz zgłoszeń do systemu przez podmioty zewnętrzne/ mieszkańców (np. zgłoszenia via przeglądarka internetowa). Podstawowe informacje (położenie xyz, wysokość, rodzaj liściaste/iglaste).

Projektowany system jest częścią modelu 3D miasta - projektu realizowanego od 2018 r. przez GEOPOZ.

W 2021 r. prowadzone są następujące prace:

1. tworzenie systemu bazy danych do przechowywania i aktualizacji informacji o drzewach/zadrzewieniach w ramach systemu SIP

2. opracowanie algorytmów automatycznej analizy chmur punktów i zasilania bazy danych w SIP

3. opracowanie i wdrożenie procedur umożliwiających przesyłanie informacji do systemu SIP z jednostek miejskich: ZZM, ZDM, POSiR, WKiOŚ, ZLP

4. wdrożenie oprogramowania do prowadzenia mapy drzew w jednostkach miejskich opartego na rozwiązaniach OpenSource

5. opracowanie algorytmów automatycznej wymiany danych pomiędzy zaprojektowaną bazą danych a podmiotami zewnętrznymi (podmioty realizujące prace przetargowe zlecone przez jednostki miejskie)

6. wdrożenie procedur efektywnego wykorzystania sprzętu pomiarowego pozostającego w dyspozycji ZLP

7. inwentaryzacja drzew w pasach ulicznych oraz terenach miejskich (parki, skwery, lasy) na podstawie danych pomiarowych wykonywanych przez SIP (skaner stacjonarny, dron z czujnikiem LIDAR) oraz inwentaryzacji z jednostek miejskich (projekty zagospodarowania pasów drogowych, parków, etc.),

8. przystąpienie do prac przygotowawczych sporządzenia nowego Planu Urządzenia Lasu dla lasów komunalnych miasta Poznania na lata 2023-2032.

Realizacja rekomendacji w zakresie ogłoszenia bezwzględnego moratorium na wycinkę drzew jest niemożliwe z uwagi na uwarunkowania zarówno środowiskowe związane między innymi z ochroną drzewostanu w przypadku ogniska chorobowego ale też na względy bezpieczeństwa. Wiąże się też z uwzględnieniem uwarunkowań formalno-prawnych (m.in. ustawy o ochronie przyrody, ustawy o lasach, Kodeksu cywilnego, Prawa ochrony środowiska). Należy mieć też na uwadze konieczność realizacji infrastrukturalnych inwestycji miejskich, których przeprowadzenie w uzasadnionych przypadkach nie jest możliwe bez ingerencji w istniejący drzewostan.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Kontynuacja prac nad mapą rozmieszczenia drzew wraz z systemem aktualizacji bazy drzew z zapewnieniem środków finansowych na zakup niezbędnego sprzętu specjalistycznego, szkoleń, oprogramowania i dodatkowych etatów

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 5,59 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 15:

**94,7%
poparcia**

6. „Obszary chronione powinny zostać zwiększone z obecnych ok. 5,62 % (wg danych z Urzędu Miasta) powierzchni miasta do możliwie maksymalnej powierzchni. Należy wprowadzić zakaz przeznaczania wszystkich terenów o szczególnych walorach przyrodniczych pod nową zabudowę.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja jest realizowana. Obszary cenne przyrodniczo w dokumentach planistycznych stanowią obszary wyłączone z zabudowy. Działanie jest realizowane przez WKiOŚ na bieżąco i obejmuje: procedowanie uchwalania nowych form ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne) zgodnie z obowiązującymi procedurami, analiza wniosków mieszkańców pod kątem zasadności rozpoczęcia procedury o ustanowienie nowych form ochrony przyrody, dla rozpoczęcia procedury uchwalenia obszarowej formy ochrony przyrody zlecenie waloryzacji - dla punktowej formy ochrony przyrody (pomników przyrody) zlecenie opracowania ekspertyzy dendrologicznej. Zwiększenie zasobu kadrowego umożliwi zwiększenie ustanawianych form ochrony przyrody. Obecnie w WKiOŚ prowadzone są postępowania o ustanowienie nowych pomników przyrody w Poznaniu:

1. wniosek RO Stare Miasto – objęcie ochroną 30 drzew – platanów klonolistnych (*Platanus x hispanica*) rosnących w 4 –ech lokalizacjach: w Parku A. Mickiewicza (21 szt.), w Parku K. Marcinkowskiego – (4 szt.), na terenie i w sąsiedztwie Placu Wolności (4 szt.), przy ul. Solnej 17 – 1 szt. Wszystkie drzewa (poza 1 przy ul. Solnej) rosną na terenie Miasta w zarządzie ZZM i Estrady, ZKZL Sp. z o.o.,
2. wniosek osoby fizycznej – kasztanowiec pospolity (*Aesculus hippocastanum*) rosnący przy ul. Mottego 3 (teren wspólnoty mieszkaniowej),
3. wniosek osoby fizycznej – topole czarne (*Populus nigra*) rosnące przy ul. Milczańskiej (teren prywatny),
4. wniosek zarządu RO Piątkowo - objęcie ochroną dębu rosnącego na terenie os. B. Chrobrego (teren Miasta),
5. wniosek RO Stare Miasto – 5 drzew i grupy drzew rosnących w różnych lokalizacjach miasta,
6. postępowanie w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody alei 135 drzew - lip (*Tilia cordata*) rosnących wzdłuż ulicy Ciechocińskiej (Podolany - teren Miasta Poznania w zarządzie ZDM).

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Pozyskanie 1 etatu

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 430 tys. zł + 350tys -nowy etat

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 10:

7. „W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie i prowadzenie budowy należy stosować wyższe wymogi związane z powierzchnią biologicznie czynną w stosunku do powierzchni terenu (równać w górę). W decyzjach o warunkach zabudowy potrzebne jest wprowadzenie zapisów dotyczących minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na poziomie optymalnie najwyższym. Samowole budowlane powinny podlegać karze, a przestrzeganie wymogów należy egzekwować na etapie odbioru inwestycji oraz monitorować przez kolejne lata.”

93%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMEDACJA REALIZOWANA (Z ZASTRZEŻENIAMI)

Powierzchnia biologicznie czynna jest wskaźnikiem obowiązkowo określanym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako kluczowych elementów zagospodarowania. Na etapie sporządzania projektów mpzp każdorazowo analizowane są możliwości wprowadzenia możliwie najwyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, w odniesieniu do proponowanej w planie funkcji, charakteru i intensywności zabudowy.

W decyzjach o warunkach zabudowy nie ma podstawy prawnej do wprowadzania zapisów dotyczących minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na poziomie optymalnie najwyższym, a próba wpisania wysokich wskaźników zieleni w decyzji o warunkach zabudowy może zakończyć się skutecznym zaskarżeniem do SKO.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: ewentualne odszkodowania z art. 36 ustawy o pizp, w kontekście spadku wartości nieruchomości związanego z wprowadzeniem niższych parametrów zabudowy do planu miejscowego, niż wynikałoby to z wydanych decyzji o warunkach zabudowy

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejska Pracownia Urbanistyczna, Wydział Urbanistyki i Architektury

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 2:**91,2%
poparcia**

8. „Należy nadzorować naturalne zalesienie gruntów porolnych oraz nieużytków i w razie potrzeby prowadzić nasadzenie roślinności.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja jest realizowana. ZLP realizuje te działania na gruntach tymczasowo nieużytkowanych z naturalną sukcesją spontanicznej roślinności drzewiastej, które sąsiadują z istniejącymi terenami leśnymi, co umożliwia tworzenie zwartych kompleksów leśnych (przykładem jest teren byłej szkółki w Krzyżownikach, na którym zrezygnowano z przeznaczenia na pola golfowe na rzecz lasu, występuje tam również roślinność spontaniczna, która zostanie zachowana, ponadto zostaną wykonane zalesienia).

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zmiana klasyfikacji gruntów

Sporządzenia planu (lub aneksu do planu) urządzenia lasu

Odpowiednie uchwały/decyzje na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 500 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 3:**89,5%
poparcia**

9. „W Poznaniu w obszarze zieleni miejskiej urządzonej – tam, gdzie to możliwe (w parku miejskim, zieleńcu, na skwerze itp.), należy wprowadzić 3 strefy użytkowania. A. Strefy przyrody – obszar nieużytkowany zupełnie, z nieprzycinanymi drzewami, krzewami, roślinami zielnymi, z martwymi drzewami, gdzie prace są ograniczone do usuwania odpadów (śmieci) i eliminacji gatunków obcych oraz inwazyjnych. Minimum 10–30% każdego obszaru zieleni miejskiej. B. Strefy ekstensywnego użytkowania: trawniki koszone raz lub dwa razy w roku, krzewy i drzewa nieprzycinane lub przycinane bardzo rzadko. Minimum 30–60% powierzchni. C. Strefy intensywnego użytkowania – tak jak dotychczas: trawniki koszone często, krzewy i drzewa, które mogą być przycinane. Maksimum 40% powierzchni.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja realizowana. WKiOŚ wskazuje na konieczność zachowania stref na terenach cennych przyrodniczo (m.in. na terenie użytku ekologicznego Traszki Ratajskie), w opiniowaniu wewnętrznym mpzp (tereny wzdłuż cieków, rzek; pozostawianie terenów nie koszonych z uwagi na występowanie siedlisk gatunków chronionych, również w okresie okresu lęgowego, itp.). Wprowadzanie 3 stref użytkowania zostanie realizowane przez ZZM w ramach konserwacji oraz utrzymania zieleni miejskiej na terenie miasta Poznania w kolejnych latach. Pilotażowym będzie opracowanie i wprowadzenie podziału na 3 strefy użytkowania w parku im. Jana Kasprówicza. Ponadto podział ten będzie wdrażany podczas realizacji nowych inwestycji, w nowo powstających obiektach.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie podziału na 3 strefy użytkowania

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 5 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 44:

10. „Należy prowadzić działania edukacyjne na tematy powiązań pomiędzy organizmami, priorytetów ochrony, np. dużych i sędziwych drzew, powiązań przyrodniczych.”

87,7%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja realizowana przez WKiOŚ w ramach zadania „Promocja zachowań proekologicznych”, które będzie poszerzane o organizowanie szkoleń dla poszczególnych, zainteresowanych grup (np.: mieszkańcy, przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych, inwestorzy/projektanci, kierownicy budów itp.). Rekomendowane są także: prowadzenie edukacji przyrodniczo-leśnej poprzez ustawianie tablic edukacyjnych, prelekcji leśniczych i komunikatów w lokalnej prasie i telewizji oraz tworzenie materiałów edukacyjnych z zakresu tworzenia i pielęgnacji zieleni miejskiej, a także prowadzenia cyklicznych spotkań w terenie, kierowanych do mieszkańców miasta, ale także spotkań przeznaczonych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zakłada się opracowanie materiałów edukacyjnych, projektów informacyjnych, a także podawanie do publicznej informacji zagadnień związanych z wycinką, pielęgnacją i badaniem drzew.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 700 tys. zł (ZZM i ZLP; WKiOŚ włączył koszty dla tej rekomendacji do kosztów wdrażania rekomendacji nr 42)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

II

REKOMENDACJE MOŻLIWE DO REALIZACJI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 41:

11. „Zwiększenie w mieście ilości pnączy (pochłaniają one pyły, zmniejszają hałas i temperaturę otoczenia) w miejscach, w których nie ma możliwości sadzenia drzew lub krzewów. Obsadzanie pnączami ekranów dźwiękochłonnych znajdujących się w obrębie miasta.”

100%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Zwiększenie w mieście ilości pnączy będzie sukcesywnie wprowadzane na terenach zieleni miejskiej m.in. na trejażach, ogrodzeniach i ścianach. Proponujemy wprowadzać corocznie dodatkowo 100 mb pnączy. Szacunkowo przyjęc należy, że koszt posadzenia pnączy to 250 zł/mb.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 125 tys. zł (ZZM)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 42:

12. „Prowadzenie edukacji przyrodniczej i klimatycznej dla mieszkańców powinno zachęcać ich do zgodnego z przyrodą sposobu projektowania zieleni i jej pielęgnowania.”

98,2%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Realizacja rekomendacji obejmie poszerzenie dotąd realizowanych programów i akcji informacyjnych dedykowane różnym grupom mieszkańców o organizowanie szkoleń dla

poszczególnych, zainteresowanych grup (np.: mieszkańcy, przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych, inwestorzy/projektanci, kierownicy budów itp.). Rekomendowane są także: prowadzenie edukacji przyrodniczo-leśnej poprzez ustawianie tablic edukacyjnych, prelekcji leśniczych i komunikatów w lokalnej prasie i telewizji oraz tworzenie materiałów edukacyjnych z zakresu tworzenia i pielęgnacji zieleni miejskiej, a także prowadzenia cyklicznych spotkań w terenie, kierowanych do mieszkańców miasta, w tym spotkań przeznaczonych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zakłada się także opracowanie materiałów edukacyjnych, projektów informacyjnych, a także podawanie do publicznej informacji zagadnień związanych z wycinką, pielęgnacją i badaniem drzew, koszeniem czy zbieraniem liści.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 950 tys. zł (ZMZ i WKiOŚ; ZLP włączył koszty dla tej rekomendacji do kosztów wdrażania rekomendacji nr 44)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Zarząd Zieleni Miejskiej, Zakład Lasów Poznańskich

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 35:

13. „Budowanie ogrodów deszczowych na skwerach czy wzdłuż chodników wybranych ulic (trend wielu miast świata).”

98,2%

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Aquanet S.A. współpracuje z Biurem Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta w ramach projektu polegającego na wprowadzeniu retencji w przestrzeń miejską. W ramach prac, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta wskazało 6 lokalizacji na terenie miasta, w których w trakcie rewitalizacji planowane jest wprowadzenie urządzeń retencyjnych (skwer Łukaszewicza/Dmowskiego, skwer przy ul. Norwida, skwer przy ul. Gdańskiej, przedszkole nr 9, przedszkole nr 114, Al. Marcinkowskiego)

Aquanet Retencja Sp. z o.o. koordynuje działania Aquanet S.A. w zakresie wprowadzania elementów małej retencji w przestrzeń miejską. Planowane rozwiązania retencyjne to ogrody deszczowe, pasaże wodne, odwodnienia liniowe oraz niecki bioretencyjne. Wprowadzone urządzenia pozwolą przechwytywać wodę opadową z okolicznych terenów i budynków, zasilając tym samym zaprojektowaną wokół zieleń, która charakteryzować się będzie odpornością na okresowe zalewanie, jak i suszę. Wprowadzanie takich rozwiązań, poza walorami wizualno-edukacyjnymi łagodzi występowanie efektów miejskiej wyspy ciepła, odciąża system kanalizacji deszczowej oraz tworzy środowisko, które opiera się na samowystarczalności. Planowana jest kontynuacja projektu w kolejnych latach - w ramach Planu Inwestycji Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi na terenie m. Poznania na lata 2021-2025 spółki Aquanet S.A. zostały zaplanowane nakłady finansowe na realizację tego typu zadań.

Aquanet Retencja Sp. z o.o. proponuje rozszerzenie rekomendacji o zastępowanie nawierzchni (fragmentów ulic, placów i chodników) nieprzepuszczalnych przepuszczalnymi oraz terenami zieleni miejskiej. Wykorzystanie terenów zieleni przy

jezdniach i chodnikach w taki sposób, aby mogły one odbierać nadmiar wód opadowych (mikro działania).

Powyższe działania będą realizowane zgodnie ze standardami miejskimi opracowanymi zgodnie z rekomendacją 34.

Zarząd Zieleni Miejskiej będzie zwiększać powierzchnię biologicznie czynną oraz tworzyć ogrody deszczowe podczas planowani i realizacji nowych inwestycji.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 300 tys. – 1 mln zł (ZZM) koszty te obejmują także koszty wdrożenia rekomendacji nr 36)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Aquanet Retencja Sp. z o.o., Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 17:

14. „Zwiększanie powierzchni zalesionych oraz biologicznie czynnych na podstawie opracowanego programu zwiększania zielonych przestrzeni miejskich.”

**98,2%
poparcia**

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Realizacja rekomendacji możliwa do wykonania na terenach miejskich, w obszarze zalesień uzależnionym od powierzchni przekazanych gruntów i łączności z istniejącymi lasami w celu tworzenia zwartych kompleksów leśnych. ZLP sukcesywnie przejmuje grunty przeznaczone pod zalesienia. Dzięki tym zabiegom na terenie Poznania zwiększa się powierzchnia biologicznie czynna. Gospodarka leśna w lasach komunalnych jest prowadzona w oparciu o ustawę o lasach i zgodnie z planem urządzenia lasu, które to dokumenty gwarantują zachowanie, ochronę i powiększanie powierzchni leśnych. Koszt wynosi około 25-35 tys. zł/ha.

ZZM deklaruje zwiększanie powierzchni biologiczno-czynnej przy realizacji nowych inwestycji na terenach zieleni miejskiej, w tym na niezagospodarowanych dotąd terenach miejskich przeznaczonych pod zieleń w planach zagospodarowania przestrzennego.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie programu zwiększania terenów zieleni w Poznaniu
Odpowiednie zapisy w planie urządzenia lasu

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszt dla rekomendacji jest ujęty w koszcie wdrażania rekomendacji nr 22

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zakład Lasów Poznańskich, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

---

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 32:

15. „Projektowanie i aranżacja pasów zieleni wzdłuż szos tam, gdzie jest to możliwe (podobnie jak w przypadku Ławicy).”

96,5%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Realizacja zadania może odbyć się wyłącznie w miejscach, gdzie pozwalają na to względy bezpieczeństwa oraz zachowana jest widoczność dla uczestników ruchu. Zadanie będzie realizowane w pierwszej kolejności na terenie wprowadzanych SPP Wilda, Łazarz.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zapewnienie finansowania

Opracowanie projektów wprowadzania zieleni w miejscach zabrukowanych

Realizacja prac i pielęgnacja powstałych nasadzeń

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszty w rekomendacji nr 30

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Dróg Miejskich

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 26:

16. „Ochrona węgla, który jest zabezpieczony w torfowiskach – każde torfowisko/mokradło w mieście powinno podlegać wyjątkowej ochronie.”

94,7%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Obszary potencjalnej retencji naturalnej na terenie miasta Poznania – wytypowanie i inwentaryzacja obszarów stanowiących potencjał retencji naturalnej (obszary podmokłe, naturalne niecki retencyjne, mokradła itp.) wraz z analizą możliwości ich wykorzystania oraz rekomendacjami zagospodarowania i ochrony. Realizacja tego zagadnienia będzie ujęta w Strategii Gospodarowania Wodami realizowanej przez Aquanet Retencja Sp. z o.o. wraz z interdyscyplinarnym zespołem.

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: x

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Aquanet Retencja Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 19:

**94,7%
poparcia**

17. „Program pielęgnacji drzew powinien obejmować: badanie drzew w ustalonych odstępach czasu pod kątem ich zdrowia, stabilności oraz ustalanie zaleceń dotyczących ich ewentualnej pielęgnacji.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

ZZM realizuje zadanie pn. Program Ratowania Starych Cennych Drzew, który może być poszerzony o kolejne drzewa wymagające pielęgnacji w ramach nowego programu pielęgnacji drzew, który powinien obejmować przegląd dendrologiczny drzew, wskazanie okazów do badań instrumentalnych, wykonania specjalistycznych badań, wykonania specjalistycznych zabiegów dendrologicznych w koronach drzew starszych wynikających z wcześniej przeprowadzonych badań. Przyjmując rocznie objęcie programem pielęgnacji dodatkowych 5 tys. drzew, szacunkowy koszt działań wyniesie 2 mln zł. Dla zobrazowania liczby drzew, jakie rosną na terenach zieleni miejskiej wskazać można park im. K. Marcinkowskiego w którym rośnie ok. 750 drzew.

W ramach rekomendacji zostanie rozbudowana miejska strona internetowa "Środowisko poznan.pl" o informatory obejmujące sposoby pielęgnacji drzew w zależności od gatunku i wieku, które opracują naukowcy z poznańskich uniwersytetów.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie programu pielęgnacji drzew

Rozbudowa strony internetowej Środowisko poznan.pl

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 27,5 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 36:**94,7%
poparcia**

18. „Poznań jako „miasto gąbka” – przy realizacji nowych inwestycji należy dbać o podwyższanie retencyjności wodnej miasta w celu łagodzenia negatywnego oddziaływania susz oraz skutków deszczy nawalnych.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Wprowadzenie tego wymogu zostanie zapisane w standardach miejskich wspomnianych w komentarzu do rekomendacji 34 i 35, ze szczególnym uwzględnieniem wytycznych dla instytucji miejskich. W ramach Planu Inwestycji Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi na terenie m. Poznania na lata 2021-2025 przewidziano szereg zbiorników retencyjnych, w tym zbiorników naturalnych. Dodatkowo przewidziano rozwiązania związane z wykorzystaniem wody opadowej w miejscu.

Aquanet Retencja Sp. z o.o. wskazuje inne możliwości wdrażania rekomendacji tj. np.:

- przyjęcie priorytetu w zakresie ochrony (nieusuwania) istniejącej zieleni,
- wprowadzenie wymogu ewaluacji przewidywanych efektów społecznych w odniesieniu do skutków usunięcia drzew, krzewów oraz zmniejszenia terenów zieleni przed planowaniem inwestycji,
- realizacja projektu „zielona ulica” dla dróg osiedlowych z przewagą funkcji terenów zieleni i retencji nad twardą infrastrukturą drogową,
- wprowadzenie wytycznych dla projektantów przy konkursach architektonicznych.

Zarząd Dróg Miejskich, będący zarządcą dróg miejskich, realizuje już rekomendację. W miejscach braku możliwości odprowadzenia wód do kanalizacji deszczowej projektowane są alternatywne sposoby zagospodarowania wód opadowych. Jeżeli szerokość pasa drogowego na to pozwala projektowane są także tereny zielone, tereny biologicznie czynne. Zarząd Zieleni Miejskiej, będąc zarządcą zieleni miejskiej urządzonej, już realizuje rekomendację odprowadzając wodę do gruntu. Planuje zwiększanie powierzchni biologiczno-czynnej i podwyższanie retencyjności terenów zieleni, poprzez budowę zbiorników wodnych i sadzenie roślinności gromadzącej wodę.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie standardu miejskiego wprowadzającego zasadę priorytetu projektowania i stosowania rozwiązań retencyjnych opartych na naturze

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszt dla rekomendacji jest ujęty w koszcie wdrażania rekomendacji nr 35

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Aquanet Retencja Sp. z o.o., Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Urbanistyki i Architektury, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Spółka Poznańskie Inwestycje Miejskie (3 ostatnie jednostki w zakresie konkursów architektonicznych)

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 37:**94,7%****19. „Stworzenie obszarów ochronnych wokół rezerwatów, parków, lasów miejskich w celu ochrony zasobów wody.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI**

Zadanie należy rozpatrywać łącznie z rekomendacją 22, tj. zwiększenia lesistości miasta Poznania oraz aglomeracji poznańskiej. Aquanet Retencja Sp. z o.o. wskaże obszary wymagające ochrony w zakresie zasobów wody (tj. wód powierzchniowych, obszarów naturalnej retencji, wód gruntowych).

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Konsekwentne przenoszenie ustaleń Studium do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Prowadzenie niezbędnych regulacji terenowo prawnych

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: aktualnie Aquanet Retencja Sp. z o.o. nie przewiduje finansowania w zakresie rekomendacji

JEDNOSTKA WIODĄCA: Aquanet SA, Aquanet Retencja Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 43:**94,7%****20. „Należy przeprowadzać kampanie informacyjno-edukacyjne, dostosowane do różnych grup wiekowych, na temat właściwego postępowania w celu ochrony, monitorowania i pielęgnacji wszystkich drzew.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI**

Działania wymienione w komentarzu do rekomendacji 42 zostaną skierowane do różnych adresatów: mieszkańców różnych grup wiekowych, w tym dzieci i młodzieży szkolnej, spółdzielni mieszkaniowych, kierowników budowy i inwestorów w tym deweloperów.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszt dla rekomendacji został ujęty w koszcie wdrażania rekomendacji nr 42 (WKiOŚ) oraz nr 44 (ZZM i ZLP)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

---

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 28:**94,7%
poparcia**

21. „Przywracanie terenów podmokłych oraz ochrona naturalnej małej retencji (jak zbiorniki wodne, stawy, oczka śródpolne, mokradła).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Obszary potencjalnej retencji naturalnej na terenie miasta Poznania – wytypowanie i inwentaryzacja obszarów stanowiących potencjał retencji naturalnej (obszary podmokłe, naturalne niecki retencyjne, mokradła itp.) wraz z analizą możliwości ich wykorzystania oraz rekomendacjami zagospodarowania i ochrony. Realizacja tego zagadnienia będzie ujęta w Strategii Gospodarowania Wodami realizowanej przez Aquanet Retencja Sp. z o.o. wraz z interdyscyplinarnym zespołem.

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: x

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 29:**93%
poparcia**

22. „W mieście (np. Stary Rynek, Warty, Szachty, Świerczewo) należy zrezygnować z elementów betonowych na korzyść zieleni. Przykładowe miejsca takich interwencji: teren Świerczewa, ul. Stefanii Sempołowskiej, cmentarz przy ul. Samotnej.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Rekomendacja jest realizowana przez ZTM, który w ramach nowych inwestycji systematycznie zwiększa ilość zielonych torowisk na terenie miasta. Obecnie ich łączna powierzchnia wynosi: 32 878,01 m². W ramach nowych inwestycji należy przyjąć założenie, że wszystkie powierzchnie nie spełniające funkcji komunikacyjnej (w tym parkowanie oraz infrastruktura towarzysząca) powinny być nawierzchniami biologicznie czynnymi. Konieczne jest rozważanie budowy miejsc postojowych o nawierzchniach przepuszczalnych, realizacja zadania uzależniona jest od indywidualnych rozwiązań projektowych dla danej lokalizacji. Finansowanie winno odbywać się w ramach środków poszczególnych zadań inwestycyjnych. Na terenach zieleni miejskiej administrowanych przez ZZM podczas planowania i realizacji nowych inwestycji będzie położony szczególnie nacisk na zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 500 tys. zł (ZZM)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 4:

23. „Propagowanie naturalnego odnowienia lasu tam, gdzie jest to możliwe.”

**91,2%
poparcia**

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Rekomendacja wymaga zamieszczenia odpowiednich zapisów w nowym planie urzędzenia lasu na lata 2023-2032 oraz zaplanowania działań w rocznym planie gospodarczym i wykonania zabiegów pozaplanowych, po wystąpieniu nieprzewidzianych zaburzeń (wiatrołomy, pożary, gradacje owadów), zależnych od rozmiaru wykonywanych zabiegów i wystąpienia zjawisk klęskowych. Realizacja rekomendacji polegać będzie na stosowanie cięć pielęgnacyjnych późnych oraz cięć odnowieniowych złożonych w celu prześwietlenia dna lasu i inicjacji odnowienia naturalnego w wydzieleniach, gdzie nie występują ekspansywne gatunki zagłuszające odnowienia naturalne (czeremcha amerykańska, trzcinnik piaskowy).

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zapisy w nowym planie urzędzenia lasu na lata 2023-2032

Odpowiednie zapisy w rocznym planie gospodarczym

TERMIN REALIZACJI: 2023-2032

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 195 tys. – 1 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 20:**91,2%
poparcia**

24. „Udostępnienie mapy drzew w postaci łatwo dostępnej dla mieszkańców strony internetowej i aplikacji na urządzenia mobilne. Zachęcanie do zgłaszania informacji na temat stanu drzew rosnących w najbliższej okolicy, organizacja szkoleń, spotkań, webinarów na temat społecznego monitoringu stanu drzew.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Udostępnienie mapy drzew będzie kolejnym etapem prac nad opracowaniem mapy rozmieszczenia drzew (patrz rekomendacja 18). Udostępnienie mapy w ramach przeglądarki internetowej realizowane będzie w ramach systemu SIP - przeglądarka 2D oraz portal 3D miasta. Prace planowane są równolegle z uzupełnianiem informacji w bazie danych o drzewach tworzonej w Systemie Informacji Przestrzennej.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zakończenie prac na mapą rozmieszczenia drzew

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 180 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 34:**89,5%
poparcia**

25. „Do standardów miejskich należy wprowadzić zasadę priorytetu projektowania i stosowania rozwiązań retencyjnych opartych na naturze (nature based solution, NBS) nad rozwiązaniami inżynierskimi. Priorytet retencji możliwy w formie mokradeł i porośniętych niecek, z ograniczeniem budowy zbiorników o otwartym lustrze wody, cechujących się intensywnym parowaniem.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Aquanet Retencja Sp. z o.o. opracuje (przy współpracy z jednostkami miejskimi) wytyczne zagospodarowania wód opadowych i roztopowych według zaplanowanego podziału: zabudowa jednorodzinna/niska; - deweloperzy/inwestorzy pozostałej zabudowy kubaturowej, ze szczególnym uwzględnieniem inwestorów miejskich; - zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w obrębie pasów drogowych i placów miejskich oraz terenów zieleni. Zaakceptowane i zatwierdzone przez Miasto Poznań wytyczne staną się standardem miejskim wprowadzającym zasadę priorytetu projektowania i stosowania rozwiązań retencyjnych opartych na naturze.

Na obecnym etapie, Aquanet Retencja Sp. z o.o. wydając warunki określające parametry wprowadzania wód deszczowych do kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, ogranicza możliwość wprowadzania wód deszczowych z zabudowy jednorodzinnej do systemu kanalizacyjnego w przeciężonych zlewniach (np. zlewnia Bogdanki).

Aquanet Retencja Sp. z o.o. opracuje strategię zarządzania wodami opadowymi w Poznaniu – ramowy dokument wskazujący kierunki rozwoju w zakresie zarządzania wodami opadowymi, koncepcję realizacji wskazanej idei oraz źródła finansowania. W ramach strategii zostaną ujęte rekomendacje PPO wymienione w obszarze Retencja.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie strategii zarządzania wodami opadowymi w Poznaniu

Opracowanie standardu miejskiego wprowadzającego zasadę priorytetu projektowania i stosowania rozwiązań retencyjnych opartych na naturze

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Aquanet Retencja Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 40:

**89,5%
poparcia**

26. „Do 2024 r. należy opracować i przyjąć program renaturyzacji rzek i cieków miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem Warty. Wypracowanie ww. programu powinno się odbyć z zespołem złożonym z niezależnych ekspertów (naukowców z wyższych poznańskich uczelni: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Politechniki Poznańskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Polskiej Akademii Nauk).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Realizacja rekomendacji wymaga współpracy przy projektach będących w kompetencji Wód Polskich oraz inspirowanie i doradztwo dla działań na terenach prywatnych ze standardami miejskimi.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przeprowadzenie aktualizacji wykazu rzek, cieków wodnych oraz odcinków skanalizowanych będących w zakresie kompetencji Miasta, Wód Polskich i terenów prywatnych,

Opracowanie programów dla renaturyzacji cieków i wód płynących będących w zakresie kompetencji Miasta

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: x

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Aquanet Retencja Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 46:

27. „W przypadku wycinki na obszarze cennym przyrodniczo/strefy przyrody oraz w jego sąsiedztwie należy zawsze pozostawiać na tym terenie martwe drzewo do naturalnego rozkładu - jeśli jest to możliwe.”

**89,5%
poparcia**

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W lasach komunalnych martwe drewno stojące może być pozostawione w odległości większej jak jedna wysokość drzewostanu od ścieżek i dróg leśnych, w odległości do jednej wysokości drzewostanu drzewa zamarte, obumierające będą ścinane i pozostawiane do dalszego rozkładu. Na terenie Rezerwatu Przyrody Żurawiniec pozostawia się w pełni drewno do naturalnego rozkładu, ogranicza się również jego usuwanie w najbliższym otoczeniu. Zakład Lasów Poznańskich rekomenduje pozostawianie martwego drewna w całych lasach komunalnych w jak największej ilości bezpiecznej dla lasów położonych na terenach zurbanizowanych i zwiększanie jego udziału, z zastrzeżeniem, iż musi być ona dostosowana i uzależniona względami zachowania bezpieczeństwa pożarowego, zachowania bezpieczeństwa przy drogach i ścieżkach leśnych, występowania szkodników wtórnych oraz strukturą drzewostanów w poszczególnych kompleksach leśnych. Ze szczególnym uwzględnieniem w tym aspekcie traktuje się tereny cenne przyrodniczo. Zarząd Zieleni Miejskiej, w miejscach, gdzie jest możliwe, będzie pozostawiał martwe drzewa do naturalnego rozkładu.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zapisy w nowym planie urządzenia lasu

Zatwierdzenie aneksu do wytycznych gospodarowania lasami komunalnymi

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 60-510 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zakład Lasów Poznańskich, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 38:**87,7%
poparcia**

28. „Wprowadzenie wymogu przechwytywania wody deszczowej w miejscu opadu oraz zasilania nią terenów zieleni i lasów miejskich przed odprowadzeniem jej nadmiaru do systemu kanalizacji miejskiej.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji Zarząd Zieleni Miejskiej proponuje wprowadzenie programu współpracy z inwestorami w celu zagospodarowania na terenach zieleni miejskiej wód z nowych inwestycji oraz rozwinięcie współpracy z deweloperami sąsiadującymi z terenami zieleni w celu wprowadzenia wody z ich nieruchomości na tereny zieleni miejskiej. Istnieje konieczność partycypacji w kosztach przez inwestorów.

Na terenach leśnych w administracji Zakładu Lasów Poznańskich należy prowadzić działania małej retencji wodnej, akumulującej wody opadowe które będą zasilać przyległe drzewostany w czasie suszy.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie programu współpracy z inwestorami w celu zagospodarowania na terenach zieleni miejskiej wód z nowych inwestycji

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 60 tys. zł (ZLP)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 24:**86%
poparcia**

29. „Koszenie traw powinno być ograniczone do minimum (z zachowaniem założeń estetycznych oraz dostosowaniem do położenia i funkcji danego miejsca). Należy też zakładać łąki miejskie. Rekomenduje się wyznaczenie jak największej obszarów koszonych raz lub dwa razy w roku.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

ZTM ograniczył koszenie traw na nieruchomościach objętych stałym zarządkiem uwzględniając położenie i funkcję danego miejsca, a także względy estetyczne. Ponadto na jesień planowane jest założenie łąki bylinowej w obrębie pętli tramwajowej Franowo.

Na terenach zieleni administrowanych przez ZZM, tam gdzie to będzie możliwe, sukcesywnie będą wprowadzane łąki kwietne i miejskie (łąka miejska, tj. powstała w wyniku zaprzestania intensywnego koszenia trawnika), ograniczając je max. do dwóch koszeń w roku. ZZM planuje rocznie wprowadzenie 1 ha łąk kwietnych i co roku będą

podawane lokalizacje nowych łók kwietnych. Szacunkowo należy przyjąć, że założenie łóki kwietnej to koszt 20 zł/m².

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zapewnienie finansowania dla 1-krotnego lub 2-krotnego wykaszania terenów nie objętych koszeniem

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 1 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 39:

82,5%

30. „Zastosowanie retencji wody deszczowej w obrębie budynków publicznych i komunalnych budynków mieszkalnych Miasta Poznania.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Aquanet Retencja Sp. z o.o. planuje opracowanie jednej z części wytycznych zagospodarowania wód opadowych dedykowanej dla deweloperów, zarządców budynków użyteczności publicznych oraz spółdzielni mieszkaniowych. Przedmiotowe opracowanie ma wskazać możliwości ponownego wykorzystanie wód opadowych oraz ułatwić projektowanie rozwiązań retencyjnych.

Na stronie internetowej Spółki Aquanet Retencja uruchomiony zostanie bezpłatny kalkulator doboru urządzeń retencyjnych. Jego zadaniem jest ułatwienie projektowania rozwiązań retencyjnych oraz możliwość obliczenia ilości odprowadzanych wód opadowych do kanalizacji deszczowej.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie programu współpracy z inwestorami w celu zagospodarowania na terenach zieleni miejskiej wód z nowych inwestycji

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: *neutralne dla budżetu Miasta (środki własne spółki Aquanet Retencja Sp. z o.o. w kwocie 100 tys. zł)*

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Aquanet Retencja Sp. z o.o., Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

III

REKOMENDACJE MOŻLIWE DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 9:

31. „W opracowywanym nowym Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego miasta należy wyznaczyć na terenie miasta miejsca, w których konieczne jest przeprowadzenie nasadzeń lub odtworzenie zieleni. Następnie – sukcesywnie i jak najszybciej – zabezpieczać te miejsca przed ewentualnym niekorzystnym wpływem działalności człowieka (antropopresją) poprzez tworzenie odpowiednich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp).”

100%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Na potrzeby sporządzanego projektu nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania sporządzana jest Analiza systemu zieleni miasta. Wyniki ww. analizy pozwolą na wyznaczenie kierunków ochrony i rozwoju terenów zieleni w mieście. Wskazanie konkretnych miejsc, w których konieczne jest przeprowadzenie nasadzeń lub odtworzenie zieleni, wykracza poza skalę opracowania dokumentu jakim jest Studium. Polityka ochrony terenów zieleni w mieście jest już realizowana poprzez uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i będzie sukcesywnie kontynuowana.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie nowego Studium

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: skutki finansowe (wykupy, odszkodowania za wyłączenie terenów z zabudowy na obszarach nienależących do Miasta), których wartość określana jest na etapie sporządzania mpzp w prognozie skutków finansowych

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 14:**96,5%
poparcia**

32. „Forty miejskie należy objąć całkowitą ochroną. Powinny zostać udostępnione ludziom z zachowaniem historycznego charakteru tych miejsc i walorów przyrodniczych (nie należy wydawać zgody na masowe wycinanie drzew i krzewów na terenach fortów). Nie należy sprzedawać cennych terenów przyrodniczych deweloperom (m.in. Fortu VII A).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Zgodnie z zapisami już uchwalonych mpzp, w obrębie których funkcjonują forty wchodzące w skład obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu wraz z Cytadelą i 3 bunkrami, dla terenów objętych uchwalonymi mpzp obecnych fortów ustala się m.in.:

- 1) zakaz podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków roślin i zwierząt;
- 2) rewaloryzację oraz adaptację budowli fortów na funkcje zabudowy usługowej, w tym w szczególności: funkcje rekreacyjne, dydaktyczne, usługowe i magazynowe;
- 3) zagospodarowanie terenu w formie zieleni urządzonej i towarzyszącej zabytkowym obiektom fortyfikacyjnym; itp.

W planowanych projektach do realizacji na obiekcie należy mieć na uwadze okresy w cyklu rozwojowym nietoperzy, co w przypadku biologii ssaków zimujących w przedmiotowych obiekcie rodzi pewne ograniczenia (zwłaszcza w okresie listopad-marzec- tj. w okresie hibernacji nietoperzy). Zagrożeniami dla nietoperzy są wszystkie czynniki powodujące ich niespontaniczne budzenie się: hałas, wibracje, oświetlanie pomieszczeń, niekontrolowana penetracja pomieszczeń fortecznych przez ludzi, zmiany mikroklimatu, w szczególności zmiany temperatury i wilgotności.

Zespół fortów dawnej Twierdzy Poznań jest objęty pełną ochroną konserwatorską MKZ na podstawie decyzji wpisu do rejestru zabytków pod nr A 245 z 25.05.1983 r. Ze stanowiska konserwatorskiego wskazane jest zachowanie historycznego charakteru tych miejsc oraz ich walorów zabytkowych i przyrodniczych.

Na terenie fortów wydawane są zezwolenia na wycinkę drzew w złym stanie fitosanitarnym, czyli obumarłych lub uszkodzonych na skutek warunków atmosferycznych zabiegi konieczne ze względu na stan zdrowotny drzew, bezpieczeństwo osób przebywających na terenie obiektu oraz zagrożenie dla historycznej budowli - systemy korzeniowe ingerują w zabytkowe mury, trwale je uszkadzając i niszczą nasypy ziemne, a tym samym izolację pomieszczeń).

Miasto jest właścicielem 13 z 18 fortów i nie są one przeznaczone do sprzedaży (dla części zawarto umowy najmu lub dzierżawy). Fort VIIa został sprzedany firmie prywatnej w 2006 r. przez Agencję Mienia Wojskowego, która była jego poprzednim i jedynym właścicielem.

Obecnie prowadzone są prace nad projektem nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Na potrzeby powyższego projektu sporządzana jest analiza zewnętrznego pierścienia fortyfikacyjnego. Jej wyniki pozwolą na wyznaczenie kierunków ochrony i rewitalizacji terenów fortecznych w nowo sporządzanym dokumencie.

Przesądzanie o danej formie zagospodarowania terenu, do którego należy również decyzja, w jaki sposób powinna być zagospodarowana dana przestrzeń, w tym terenów fortecznych, może być podejmowana wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy o pizp, w toku procedury planistycznej.

Każdy z tworzonych w mieście Poznaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z nadrzędnymi przepisami prawa oraz z zasadami przyjętymi w mieście, przechodzi przez szczegółową procedurę ich sporządzania. Na każdym z etapów

sporządzania dokumentów planistycznych, zapewniony jest udział społeczności lokalnej. Zarówno mieszkańcy miasta, Rady Osiedli, jak i pozostali zainteresowani biorą czynny udział w procesie planistycznym poprzez: co najmniej dwukrotne konsultacje społeczne, zbieranie wniosków, wyłożenie projektów dokumentów do publicznego wglądu i dyskusje publiczne oraz zbieranie uwag do projektów planów oraz Studium. Wszystkie wnioski, opinie i uwagi są szczegółowo analizowane na każdym z etapów sporządzania planów i studium. Przy rozstrzygnięciu o sposobie ich uwzględnienia w projektach, brany jest pod uwagę szereg czynników mających wpływ na dany obszar. Należą do nich m.in. nadrzędne przepisy prawa, wytyczne z dokumentów wyższego rzędu, tj. m.in. plan zagospodarowania województwa, uwarunkowania środowiskowe i kulturowe, w tym wytyczne dla obszarów chronionych oraz wytyczne konserwatorskie. Istotna jest również struktura własności danego terenu, zamierzenia inwestycyjne właścicieli poszczególnych nieruchomości oraz oczekiwania okolicznych mieszkańców. Zawsze konieczne jest wyważenie interesu publicznego i prywatnego w taki sposób, aby nie doszło do nadużycia władztwa planistycznego, pozbawiającego właściciela możliwości zainwestowania jego terenu bez ważnego interesu publicznego. Dlatego też gotowy projekt stanowić powinien kompromis wypracowany przy udziale każdej z zainteresowanych stron. Przy jednoczesnym zapewnieniu funkcji publicznych, odpowiedniej dla danego obszaru infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej, zapewniać powinien również możliwość korzystania z prawa własności w sposób nie zaburzający istniejącego ładu przestrzennego danego miejsca.

Ponadto, w mieście Poznań funkcjonuje, zespół doradczy ds. fortyfikacji poznańskich, powołany w celu opiniowania, doradztwa oraz udzielania rekomendacji w zakresie kierunków działań Miasta Poznania, dotyczących przeznaczenia i wykorzystania fortów, budowli fortecznych oraz innych fortyfikacji w Poznaniu.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejski Konserwator Zabytków, jednostki będące dysponentami poszczególnych terenów fortów

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 1:

**94,7%
poparcia**

33. „W procesach inwestycyjnych i rewitalizacyjnych należy obowiązkowo liczyć wartość odtworzeniową zieleni oraz usług ekosystemowych, które są świadczone całemu otoczeniu przez drzewa i pozostałą zieleń. Interpretacja ta powinna być podstawą analiz urbanistycznych Miejskiej Pracowni Urbanistycznej. Należy ją uwzględniać zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i w uchwałach Rady Miasta.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOZLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

W analizach urbanistycznych sporządzanych na potrzeby procesu planowania przestrzennego, bierze się pod uwagę rozkład przestrzenny terenów zieleni na obszarze miasta, ich ciągłość, w tym połączenia terenów zieleni z pozostałym ekosystemem miasta, wielkość powierzchni oraz dostępność dla mieszkańców, a także uwzględnia się walory przyrodnicze i krajobrazowe. Powyższe wraz z inwentaryzacjami terenu, jest wystarczające do sporządzania dokumentów planistycznych. Natomiast jeżeli usługi ekosystemowe czy wartość odtworzeniowa drzew zostaną wyliczone/wskazane, mogą one zostać dołączone do dokumentów planistycznych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zlecenie opracowania metody liczenia wartości usług ekosystemowych i wartości odtworzeniowej zieleni

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zespół międzywydziałowy

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 21:

34. „Wdrożenie działań ochronnych, monitorujących i pielęgnacyjnych powinno dotyczyć wszystkich drzew (zwłaszcza wieloletnich).”

93%

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Rekomendacja jest realizowana na terenach miejskich administrowanych przez ZZM i dotyczy starych, cennych drzew, w tym wpisanych do rejestru pomników przyrody. Liczba drzew na terenach zieleni miejskiej jest na tyle duża, że objęcie monitoringiem i programem pielęgnacyjnym wszystkich drzew wydaje się mało realne w kontekście możliwości budżetu Miasta (dodatkowe środki finansowe i etaty). Przyjmując rocznie objęcie 5 tys. drzew programem pielęgnacji, szacunkowy koszt wyniósłby 2 mln zł. Dla zobrazowania liczby drzew, jakie znajdują się na terenach zieleni miejskiej wskazać można przykład parku im. K. Marcinkowskiego w którym rośnie ok. 750 drzew. Nie ma natomiast możliwości objęcia tymi działaniami drzew rosnących na terenach innych niż Miasto właścicieli.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie programu pielęgnacji drzew

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszt dla rekomendacji został ujęty w koszcie wdrażania rekomendacji nr 21 (ZZM)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Dróg Miejskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 25:

93%

35. „Przeciwdziałanie nadmiernemu parowaniu i erozji gleby oraz wzbogacanie gleby w próchnicę poprzez ściółkowanie i kompostowanie powierzchniowe materii organicznej (w tym liści).”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Wskazane jest pozostawianie liści na terenach zieleni miejskiej wzdłuż cieków, rzeki Warty, terenach podmokłych (z uwagi na występowanie siedlisk gatunków objętych ochroną prawną) natomiast ZZM zwraca uwagę, że stosowania odpadłych liści jako materiału do ściółkowania i wzbogacania gleby wiąże się z bardzo dużym ryzykiem rozprzestrzeniania się chorób i szkodników roślin, m.in. szrotówek kasztanowcowiaczek na kasztanowcach czy plamistość zgorzelową platana wywołana grzybem *Apiognomonia venet*. Widzimy potrzebę przeciwdziałania nadmiernemu parowaniu i erozji poprzez ściółkowanie i kompostowanie materii organicznej takiej jak np. zrąbki drzewne, kora przekompostowana, mata kokosowa.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 8 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 12:**91,2%
poparcia**

36. „Należy przygotować i uchwalić jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów przyrodniczych miasta (mpzp) dla wszystkich terenów zieleni nieobjętych dotąd przez miejscowe plany, który wyłączałby je spod zabudowy. Objęcie przez mpzp powinno być poprzedzone zleceniem przeprowadzenia szybkiej inwentaryzacji takich obszarów na terenie miasta przez zespół składający się z przyrodników oraz pracowników Miejskiej Pracowni Urbanistycznej.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Obecnie realizowana polityka planów ochronnych – dotyczących terenów zieleni, bazuje na obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Do objęcia planami pozostało jedynie 12,7% obszarów, które zostały sklasyfikowane jako tereny wyłączone z zabudowy bądź jako tereny zieleni na specjalnych warunkach zabudowy. Są to obszary rozproszone po całym mieście, bez wzajemnych powiązań, zróżnicowane i często oderwane od klinowo-pierścieniowego systemu zieleni. Dlatego też, nie jest właściwe opracowanie jednego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tak zróżnicowanych obszarów. Inwentaryzacje sporządzane na potrzeby dokumentów planistycznych przeprowadzane są przez pracowników MPU.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie nowego Studium

Opracowanie mpzp dla terenów, na których ich jeszcze nie ma

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: przewidywanie terenów wyłączonych z zabudowy na obszarach nienależących do miasta Poznania rodzi skutki finansowe (wykupy, odszkodowania), których wartość określana jest na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w prognozie skutków finansowych

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 6:**91,2%
poparcia**

37. „W prognozach skutków finansowych dla uchwalanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić wycenę usług ekosystemowych.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Wymagany zakres prognoz skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie obejmuje określenia wpływu wartości usług ekosystemowych. Natomiast w momencie, w którym MPU będzie posiadać wiedzę na temat powyższych wartości, będzie możliwość wprowadzenia ich do sporządzanych na potrzeby planów prognoz oddziaływania na środowisko. W celu realizacji rekomendacji należy zlecić opracowanie metody liczenia wartości usług ekosystemowych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zlecenie opracowania metody liczenia wartości usług ekosystemowych

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zespół międzywydziałowy

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 30:

38. „Zagospodarowanie zielenią wszystkich części chodników, na których nie można parkować (np. miejsca w okolicy przejść dla pieszych, części chodników, gdzie znajdują się słupki z innych powodów). Należy tu uwzględnić bezpieczną wysokość zieleni, aby nie zasłaniała ona widoczności, ale jednocześnie łagodziła odczuwanie upału i zwiększała komfort dla mieszkańców.”

**89,5%
poparcia**

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Realizacja zadania może odbyć się wyłącznie w miejscach, gdzie pozwalają na to względy bezpieczeństwa oraz zachowana jest widoczność dla uczestników ruchu. Zadanie będzie realizowane w pierwszej kolejności na terenie wprowadzanych SPP Wilda, Łazarz.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zapewnienie finansowania

Opracowanie projektów wprowadzania zieleni w miejscach zabrukowanych

Realizacja prac i pielęgnacja powstałych nasadzeń

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 2,5 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Dróg Miejskich

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 27:**91,2%****39. „Należy wprowadzić zakaz kopania zbiorników w torfowiskach. Pozostawienie mokradeł w nienaruszonym stanie.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI z zastrzeżeniami**

Obszary potencjalnej retencji naturalnej na terenie miasta Poznania – wytypowanie i inwentaryzacja obszarów stanowiących potencjał retencji naturalnej (obszary podmokłe, naturalne niecki retencyjne, mokradła itp.) wraz z analizą możliwości ich wykorzystania oraz rekomendacjami zagospodarowania i ochrony. Realizacja tego zagadnienia będzie ujęta w Strategii Gospodarowania Wodami realizowanej przez Aqanet Retencja Sp. z o.o. wraz z interdyscyplinarnym zespołem.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: x

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Aqanet Retencja Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 33:**89,5%****40. „Podczas tworzenia i rewitalizacji dróg oraz ścieżek pieszych w parkach i lasach miejskich należy zaadaptować je pod kątem spacerów dla osób z niepełnosprawnością (na wózkach) oraz rodziców z małymi dziećmi. Powinny być one wykonane z materiałów utwardzonych, ale ekologicznych (unikanie ścieżek z gysu i materiałów sypkich).”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

Podczas realizacji nowych inwestycji i remontów na terenach zieleni miejskiej administrowanych przez ZZM będziemy unikać tworzenia alejek z materiałów nieprzyjaznych osobom ze szczególnymi potrzebami.

W lasach komunalnych podczas remontów bądź tworzenia nowych ścieżek leśnych podstawowym typem są ścieżki wykonane z naturalnych i przepuszczalnych kruszyw, które są odpowiednio zagęszczane. Wprowadzanie typowych nawierzchni utwardzonych (asfalt, beton) bądź nawierzchni przepuszczalnych z domieszkami utwardzającymi sztucznymi w lasach jest niedopuszczalne ze względów ekologicznych i wymaga wyłączenia gruntów z produkcji leśnej.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 10 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Zakład Lasów Poznańskich, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 7:

87,7%

41. „Należy podawać do wiadomości publicznej wartość odtworzeniową oraz wartość usług ekosystemowych w celu wspomaganie procesu zarządzania oraz opracowania rachunku korzyści.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

W celu realizacji rekomendacji należy zlecić opracowanie metody liczenia wartości usług ekosystemowych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zlecenie opracowania metody liczenia wartości usług ekosystemowych

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zespół międzywydziałowy

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 13:

86%

42. „Należy pozostawić obecne ROD (Rodzinne Ogrody Działkowe) należące do Miasta.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Ok. 90% powierzchni obecnie funkcjonujących Rodzinnych Ogródów Działkowych w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania jest wyznaczone do zachowania. Przeniesienie bądź likwidacja pozostałych 10% wynika w części z potrzeby realizacji inwestycji celu publicznego, w tym infrastruktury drogowej. Ponadto, na potrzeby projektu nowego Studium sporządzana jest

Analiza ogrodów działkowych położonych na terenie miasta. Wyniki ww. analizy pozwolą na wyznaczenie kierunków działań w tym zakresie.

Przesądzenie o danej formie zagospodarowania terenu, do którego należy również decyzja czy dana przestrzeń powinna pozostać ROD, może być podejmowane wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w toku procedury planistycznej.

Każdy z tworzonych w mieście Poznaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z nadrzędnymi przepisami prawa oraz z zasadami przyjętymi w mieście, przechodzi przez szczegółową procedurę ich sporządzania. Na każdym z etapów sporządzania dokumentów planistycznych, zapewniony jest udział społeczności lokalnej. Zarówno mieszkańcy miasta, Rady Osiedli, jak i pozostali zainteresowani biorą czynny udział w procesie planistycznym poprzez: co najmniej dwukrotne konsultacje społeczne, zbieranie wniosków, wyłożenie projektów dokumentów do publicznego wglądu i dyskusje publiczne oraz zbieranie uwag do projektów planów oraz Studium. Wszystkie wnioski, opinie i uwagi są szczegółowo analizowane na każdym z etapów sporządzania planów i studium. Przy rozstrzyganiu o sposobie ich uwzględnienia w projektach, brany jest pod uwagę szereg czynników mających wpływ na dany obszar. Należą do nich m.in. nadrzędne przepisy prawa, wytyczne z dokumentów wyższego rzędu, tj. m.in. plan zagospodarowania województwa, uwarunkowania środowiskowe i kulturowe, w tym wytyczne dla obszarów chronionych oraz wytyczne konserwatorskie. Istotna jest również struktura własności danego terenu, zamierzenia inwestycyjne właścicieli poszczególnych nieruchomości oraz oczekiwania okolicznych mieszkańców. Zawsze konieczne jest wyważenie interesu publicznego i prywatnego w taki sposób, aby nie doszło do nadużycia władztwa planistycznego, pozbawiającego właściciela możliwości zainwestowania jego terenu bez ważnego interesu publicznego. Dlatego też gotowy projekt stanowić powinien kompromis wypracowany przy udziale każdej z zainteresowanych stron. Przy jednoczesnym zapewnieniu funkcji publicznych, odpowiedniej dla danego obszaru infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej, zapewniać powinien również możliwość korzystania z prawa własności w sposób nie zaburzający istniejącego ładu przestrzennego danego miejsca.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie nowego Studium

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 45:**86%**

43. „Przez cały rok, w zależności od gatunku, nie należy usuwać liści spod krzewów i drzew rosnących w grupach. W miejscach, gdzie nie zagraża to bezpieczeństwu, powinno się je pozostawić do naturalnego rozkładu.”

poparcia**KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

Rekomendacja jest realizowana na terenach lasów komunalnych, gdzie nie usuwa się liści i ściółki leśnej, gdyż jest niedopuszczalne i sprzeczne z ustawą o lasach. Natomiast stosowania odpadłych liści roślin na terenach zieleni urządzonej jako materiału do ściółkowania i wzbogacania gleby wiąże się z bardzo dużym ryzykiem rozprzestrzeniania się chorób i szkodników roślin m.in. szrotówek kasztanowcowiaczek na kasztanowcach czy plamistość zgorzelową platana wywołana grzybem *Apiognomonia venet*. Widzimy potrzebę przeciwdziałania nadmiernemu parowaniu i erozji poprzez ściółkowanie i kompostowanie materii organicznej takiej jak np. zrębki drzewne, kora przekompostowana, mata kokosowa.

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 750 tys. zł – 1 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 11:**84,2%**

44. „Należy zagospodarować Stadion im. E. Szyca jako park przy jak najmniejszej ingerencji w przyrodę i bez nowej zabudowy.”

poparcia**KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

Dla terenu Stadionu im. E. Szyca obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "W rejonie ulicy Dolna Wilda" w Poznaniu. Plan ustala zagospodarowanie otoczenia korony stadionu jako parku, natomiast istniejącą zabudowę stadionu przeznacza pod usługi sportu i rekreacji w obszarze funkcjonalnego śródmieścia, wyznaczając nieprzekraczalne linie zabudowy zgodnie ze stanem istniejącym. Teren powierzony jest do POSiR, podczas panelu deliberatywnego ustalono, iż stadion im. E. Szyca ma pełnić funkcję mieszaną: zieleń z możliwością zabudowy sportowo-rekreacyjnej. Szacunkowo należy przyjąć, że koszt dokumentacji projektowej budowy parku to 300 tys. zł, natomiast samej budowy parku to 1,5 mln zł/ha, a pielęgnacji to 100 tys. zł/rok/ha.

POSiR zwraca uwagę, że budynki umiejscowione w koronie stadionu znajdują się w bardzo złym stanie technicznym i przed dopuszczeniem funkcji sportowo-rekreacyjnej w postaci zabudowy, wymagają przeprowadzenia szczegółowych badań diagnostycznych. W

przypadku konieczności rozbiórki tych budynków z uwagi na zły stan techniczny, wystąpi konieczność usunięcia drzew w ich obrębie i najbliższym sąsiedztwie.

WUiA przygotowuje do ogłoszenia w 2022 r. konkurs urbanistyczno-architektoniczny na tereny przy ul. Olimpijskiej obejmujący swym zasięgiem stadion. Założeniem konkursu jest w sposób maksymalny wykorzystanie walorów miejsca. Ostateczne decyzje o sposobie zagospodarowania stadionu powinny być podjęte dopiero po rozstrzygnięciu konkursu i poznaniu możliwych rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Opracowanie dokumentacji projektowej budowy parku

Budowa parku i stała pielęgnacja

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 10,5 mln zł (ZZM)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji, Wydział Sportu, Zarząd Zieleni Miejskiej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Urbanistyki i Architektury

---

IV

REKOMENDACJE Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 16:

89,5%

45. „Należy zachować jako tereny zieleni co najmniej 50% obszaru po ogródkach działkowych pomiędzy ulicami Hetmańską, Górecką, Krauthofera i Dmowskiego.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

Na obszarze po ogródkach działkowych, pomiędzy ulicami Hetmańską, Górecką, Krauthofera i Dmowskiego, obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które przeznaczają powyższy teren pod zabudowę. Z uwagi na strukturę własnościową terenu, ewentualna zmiana mpzp będzie wiązała się bądź z wykupem gruntów bądź z wypłatą odszkodowań na rzecz prywatnych właścicieli nieruchomości, z racji na spadek wartości nieruchomości wynikający z wprowadzenia ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości.

Wskazywany w rekomendacji teren wchodzi w granice większego obszaru, dla którego przygotowana zostanie całościowa koncepcja zagospodarowania, która obejmować będzie

m.in. wyznaczenie terenów zieleni. Stąd wskazany obszar może być w jakimś stopniu częścią pewnego systemu zieleni na styku osiedla Łazarz i Górczyn. Nie oznacza to jednak, że będzie to 50% terenu wyłączzonego z zabudowy.

Przesądzenie o danej formie zagospodarowania terenu, do którego należy również decyzja czy dana przestrzeń powinna pozostać wyłączona z zabudowy, może być podejmowane wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w toku procedury planistycznej.

Każdy z tworzonych w mieście Poznaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z nadrzędnymi przepisami prawa oraz z zasadami przyjętymi w mieście, przechodzi przez szczegółową procedurę ich sporządzania. Na każdym z etapów sporządzania dokumentów planistycznych, zapewniony jest udział społeczności lokalnej. Zarówno mieszkańcy miasta, Rady Osiedli, jak i pozostali zainteresowani biorą czynny udział w procesie planistycznym poprzez: co najmniej dwukrotne konsultacje społeczne, zbieranie wniosków, wyłożenie projektów dokumentów do publicznego wglądu i dyskusje publiczne oraz zbieranie uwag do projektów planów oraz Studium. Wszystkie wnioski, opinie i uwagi są szczegółowo analizowane na każdym z etapów sporządzania planów i studium. Przy rozstrzygnięciu o sposobie ich uwzględnienia w projektach, brany jest pod uwagę szereg czynników mających wpływ na dany obszar. Należą do nich m.in. nadrzędne przepisy prawa, wytyczne z dokumentów wyższego rzędu, tj. m.in. plan zagospodarowania województwa, uwarunkowania środowiskowe i kulturowe, w tym wytyczne dla obszarów chronionych oraz wytyczne konserwatorskie. Istotna jest również struktura własności danego terenu, zamierzenia inwestycyjne właścicieli poszczególnych nieruchomości oraz oczekiwania okolicznych mieszkańców. Zawsze konieczne jest wyważenie interesu publicznego i prywatnego w taki sposób, aby nie doszło do nadużycia władztwa planistycznego, pozbawiającego właściciela możliwości zainwestowania jego terenu bez ważnego interesu publicznego. Dlatego też gotowy projekt stanowić powinien kompromis wypracowany przy udziale każdej z zainteresowanych stron. Przy jednoczesnym zapewnieniu funkcji publicznych, odpowiedniej dla danego obszaru infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej, zapewniać powinien również możliwość korzystania z prawa własności w sposób nie zaburzający istniejącego ładu przestrzennego danego miejsca.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: przewidywanie terenów wyłączonych z zabudowy na obszarach nienależących do miasta Poznania rodzi skutki finansowe (wykupy, odszkodowania), których wartość określana jest na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w prognozie skutków finansowych

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 31:**84,2%**

46. „Należy zezwalać na usunięcie pasa betonu wzdłuż murów domów, co umożliwia sadzenie roślin niskich i pnących (wzorem Rotterdamu).”

poparcia**KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI**

Z uwagi na wąskie pasy drogowe brak możliwości indywidualnego odbroku przy budynkach, niezależnie od szkodliwości takich działań z uwagi na jakość fundamentów obiektów budowlanych. Efekt powiększenia powierzchni biologicznie czynnych na szerokości chodników możliwy do uzyskania tylko w przypadku dużych szerokości chodników, co zostało uwzględnione w rekomendacji 30.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Dróg Miejskich

CZĘŚĆ 2 – Czy całkowicie odejść w Poznaniu od spalania węgla w gospodarstwach domowych ?

CZĘŚĆ 2 – 31 REKOMENDACJI

Rekomendacje realizowane: 1

Rekomendacje możliwe do realizacji: 10

Rekomendacje możliwe do realizacji z zastrzeżeniami: 17

Rekomendacje z poważnymi zastrzeżeniami: 3

I

REKOMENDACJE REALIZOWANE

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 11:

89,5%

poparcia

1. „Przeprowadzenie szerokiej i jak najszybszej termomodernizacji oraz instalacji wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła w obiektach publicznych, w pierwszej kolejności w placówkach edukacyjnych i oświatowych.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA REALIZOWANA

Rekomendacja jest realizowana. Działania w ramach projektu budżetu inwestycyjnego na 2022 rok obejmują:

1. Centrum Wspierania Rodzin "Swoboda" - termomodernizacja budynku (planowane są działania projektowe, prace remontowe i nadzór nad realizacją zadania) – 920 tys. zł
2. Poznański Zespół Żłobków: termomodernizację żłobka Ptuś - naprawa – docieplenie dachu, wykonanie izolacji przeciwwodnej, ocieplenie elewacji i ścian poniżej terenu, obróbka okien, wymiana instalacji odgromowej (931 tys. zł); termomodernizacja żłobka Balbinka - kontynuacja - ocieplenie elewacji, obróbka okien, wymiana elementów drobnych (460 tys. zł); termomodernizacja żłobka Stokrotka i Kalinka - przygotowanie projektu budowlanego wraz z kosztorysem na wymianę instalacji grzewczej (79,8 tys. zł)
3. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Konarskiego - remont dachu i modernizacja pomieszczeń (1.105 tys. zł).

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 3,5 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

---

II

REKOMENDACJE MOŻLIWE DO REALIZACJI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 3:	93%
2. „Miasto Poznań powinno opracować do 31 grudnia 2022 r. plan osiągnięcia neutralności klimatycznej.”	poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji niezbędne jest zapewnienie stosownych środków finansowych w budżecie Miasta na zlecenie opracowania planu osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz nadzór nad zleceniem.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

*Zapewnienie środków finansowych w budżecie Miasta
Zlecenie opracowania planu osiągnięcia neutralności klimatycznej*

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 350 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 23:	93%
3. „Należy utworzyć centrum doradztwa energetycznego, które zapewnia całościową i nieodpłatną pomoc dla mieszkańców w zakresie likwidacji pieców węglowych.”	poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostanie utworzony punkt dostępny „z ulicy” w centrum miasta, gdzie możliwe będzie uzyskanie kompleksowej informacji.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

*Pozyskanie odpowiedniego lokalu na siedzibę punktu
Pozyskanie 4 dodatkowych etatów*

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026 (w 2022 r. prace przygotowawcze: siedziba plus dodatkowe etaty)

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 1,4 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:
Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 25:

**93%
poparcia**

4. „Należy utworzyć punkt informacyjny w centrum miasta (one-stop-shop) i bezpłatną infolinię, gdzie osoby fizyczne i inne zainteresowane podmioty otrzymają szczegółowe, bezpłatne porady energetyczne i wszechstronną pomoc w realizacji działań zmierzających do wymiany pieców węglowych na mniej emisyjne źródła ciepła (w tym odnawialne).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostanie utworzony punkt dostępny „z ulicy” w centrum miasta, gdzie możliwe będzie uzyskanie kompleksowej informacji i doradztwa. Należy zaznaczyć, że wykonanie inwestycji pozostaje po stronie mieszkańców.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

*Pozyskanie odpowiedniego lokalu na siedzibę punktu
Pozyskanie 4 dodatkowych etatów*

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 14:

**89,5%
poparcia**

5. „Należy zachęcić do montażu paneli fotowoltaicznych na budynkach publicznych i spółdzielni mieszkaniowych.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Miasto będzie dążyć do wzrostu udziału OZE, w szczególności w nowoprojektowanych budynkach oraz remontowanych. W zakresie zwiększenia udziału OZE przez spółdzielnie mieszkaniowe, Miasto będzie zachęcać władze spółdzielni do rozważenia budowy tego typu źródeł na ich terenie. Warunkiem, który jest niezbędny do realizacji wzrostu zainteresowania montażem instalacji fotowoltaicznych przez mieszkańców oraz

społeczności lokalne są przyjazne regulacje prawne w zakresie OZE, w związku z tym na bieżąco monitorowane będą zmiany prawa energetycznego dotyczące odnawialnych źródeł energii. Należy jednak zauważyć, że aktualnie proponowane projekty zmian w prawie energetycznym mogą spowolnić w przyszłości rozwój instalacji fotowoltaicznych, szczególnie tych o charakterze prosumenckim. Zmiana systemu rozliczeń pomiędzy prosumentem a operatorem sieci zmniejszy zyski prosumentów oraz wydłuży czas zwrotu inwestycji.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zmiany w prawie o OZE

Działania informacyjno-promujące. Materiały informacyjne – ulotki, dedykowany portal na stronie internetowej WGK. Monitorowanie zmian prawa w zakresie OZE.

TERMIN REALIZACJI: 2023-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: działania własne UMP

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 16:

6. „Utworzenie dostępnej dla mieszkańców sieci doradców energetycznych wykwalifikowanych w obszarze prosumeryzmu i odnawialnych źródeł energii (OZE).”

89,5%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Wraz z rozwojem OZE, coraz więcej mieszkańców będzie zainteresowanych wykorzystaniem tej technologii, również społeczności zbiorowe, wspólnoty, spółdzielnie itp. W każdym mieście wojewódzkim funkcjonują doradcy energetyczni w ramach działalności WFOŚiGW, których celem i zadaniem jest doradztwo w obszarze efektywności energetycznej i OZE, jednak podobne stanowisko w strukturach Miasta również byłoby cenną inicjatywą. Wdrożenie rekomendacji wymaga zatrudnienia pracowników dedykowanych temu zadaniu, posiadających niezbędną wiedzę we wskazanym wyżej zakresie czyli osób z wykształceniem technicznym, które posiadają wiedzę z zakresu doradztwa technicznego i finansowego w zakresie termomodernizacji, energetyki, ciepłownictwa i OZE.

Istnieje także możliwość wdrożenia tych rekomendacji w ramach realizacji rekomendacji dotyczących utworzenia tzw. Ekodoradców, którzy będą udzielać pomocy w pozyskaniu dofinansowania na zmianę sposobu ogrzewania (w ramach realizowanego programu dotacyjnego KAWKA Bis planuje się realizację uzupełniająco o usługi doradztwa), uzupełniająco mogą udzielać pomocy również z zakresu OZE. W celu realizacji tego zadania niezbędna jest wiedza ekspercka z zakresu technicznego, prawnego i finansowego.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zmiany w prawie o OZE

Zapewnienie środków finansowych z budżetu Miasta

Utworzenie wyodrębnionej - dedykowanej komórki w strukturach UMP

TERMIN REALIZACJI: 2023-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 750 tys. zł rocznie

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 19:

7. „Należy dążyć do rozwiązań wdrażających odnawialne źródła energii (OZE) przy racjonalnych nakładach inwestycyjnych, które pozwolą na stałe i równomierne ogrzewanie wszystkich lokali oraz uwzględnią możliwości finansowe wszystkich mieszkańców, również tych o niższych dochodach.”

**84,2%
poparcia**

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostaną opracowane materiały informacyjne dotyczące wykorzystania OZE i oszczędności wynikających z jego stosowania, które będą dostępne na miejskich stronach internetowych, w tym na dedykowanym wortalu wortalu Miejskiego Energetyka na stronach WGK, bądź na rozbudowanym istniejącym wortalu Środowisko administrowanym przez WKiOŚ, na temat programów dotacyjnych, OZE i jakości powietrza.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przygotowanie materiałów informacyjnych

Materiały informacyjne – ulotki, dedykowany portal na stronach internetowych Miasta

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 0

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 26:**94,7%
poparcia**

8. „Konieczne jest przeprowadzenie w mieście kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz powszechnego programu głębokiej poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz wymiany dotychczasowego źródła ciepła na ekologiczne. Należy informować o wynikających z tego korzyściach.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostanie przeprowadzona szeroka kampania w przestrzeni publicznej dedykowana tematyce rekomendacji zawierająca materiały informacyjne oraz spoty.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

*Zapewnienie środków finansowych w budżecie Miasta
Opracowanie materiałów informacyjnych*

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 500 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Gabinet Prezydenta

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 27:**98,2%
poparcia**

9. „Urząd Miasta powinien umożliwić łatwy dostęp do informacji o tym, co robi i jakie ma możliwości, w sposób jasny i zrozumiały. Informacje te powinny być promowane.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostanie przygotowany dedykowany wortal bądź rozbudowany istniejący wortal Środowisko administrowany przez WKiOŚ, z niezbędnymi materiałami informacyjnymi przydatnymi mieszkańcom w procesie zmiany sposobu ogrzewania oraz działań termomodernizacyjnych. Materiały zostaną przygotowane przez WKiOŚ.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI

Opracowanie materiałów informacyjnych

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 10 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 28:

**94,7%
poparcia**

10. „Rozwijanie współpracy z innymi miastami w zakresie wprowadzania sprawdzonych i przynoszących oczekiwane efekty rozwiązań związanych z emisją dwutlenku węgla (CO₂).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

W celu realizacji rekomendacji zostanie nawiązana współpraca z największymi miastami w Polsce i miastami zagranicznymi dla omawiania stosowanych dobrych praktyk mających na celu redukcję emisji CO₂. W zależności od warunków sanitarnych, będą to spotkania studyjne celem bezpośredniej wymiany doświadczeń lub spotkania online.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Pozyskiwanie kontaktów

TERMIN REALIZACJI: 2023-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 40 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 29:

**84,2%
poparcia**

11. „Rekomenduje się złożenie przez aktualnego Prezydenta Poznania na 3 miesiące przed wyborami na to stanowisko pisemnego raportu z wykonania powyższych zaleceń.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI

Rekomendacja zostanie zrealizowana w wskazanym przez PPO terminie.

TERMIN REALIZACJI: 2023

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 0

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej

III

REKOMENDACJE MOŻLIWE DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 10:

96,5%
poparcia

12. „Każdy budynek poddawany termomodernizacji należy traktować indywidualnie, biorąc pod uwagę poziom i możliwości przeprowadzenia termomodernizacji, które zależą od wielu czynników, m.in. typu budynku, jego wieku, lokalizacji, warunków technicznych (tj. liczba kanałów wentylacyjnych w budynku, wyposażenie techniczne mieszkań, dostępne instalacje w budynku itp.), dostępu do mediów (sieć ciepłownicza, sieć gazowa), typu własności budynku, poziomu zamożności właścicieli, poziomu ochrony konserwatorskiej itp.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Sposób realizacji rekomendacji w zasobie miejskim to przeprowadzenie szczegółowej analizy możliwości realizacji oraz zabezpieczenie środków finansowych. Warunki niezbędne do zrealizowania rekomendacji: środki finansowe oraz zgody MKZ, stron postępowania, zarządców, gestorów sieci na wykonanie zadań.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 12:

96,5%
poparcia

13. „Należy przygotować program wsparcia technicznego, prawnego i finansowego dla termomodernizacji, skierowany do indywidualnych właścicieli budynków mieszkalnych.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Termomodernizacja jest ujęta w prowadzonym od 2019 r. krajowym programie „Czyste Powietrze”, którego realizacja zakłada oprócz pozyskania dofinansowania dla zmiany sposobu ogrzewania również możliwość wsparcia działań termomodernizacyjnych. Program kierowany jest do zabudowy jednorodzinnej bądź też jednorodzinnej dwulokalowej z wydzieloną własnością i zakłada dofinansowanie w wysokości od 30 do 75% oraz możliwości skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej, która umożliwia odzyskanie podatku VAT. Program uwzględnia też kryteria dochodowe więc jest kierowany do grupy o niższych dochodach. Miasto Poznań podpisało w lutym 2021 r. porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu dot. programu „Czyste Powietrze” w ramach, którego mieszkańcy otrzymują wsparcie informacyjne o zasadach i zakresie ww. programu. Pełniona przez samorząd funkcja dotyczy informowania mieszkańców i wskazywania ścieżki uzyskania dofinansowania. Obecnie dwa etaty mają w zakresie swoich obowiązków wskazane udzielanie informacji oraz pomoc w wypełnianiu wniosków do programu "Czyste Powietrze". Uruchomiono również dedykowany numer telefonu, pod których można uzyskiwać wszelkie informacje o możliwości pozyskania dofinansowania na termomodernizację oraz umówić się na spotkanie z pracownikiem i razem wypełnić wniosek. Wypełniony wniosek można również złożyć w Urzędzie Miasta i pracownicy WKIOŚ w terminie 5 dni roboczych przekazują go do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Działania te będą kontynuowane w dotychczasowej formie bez generowania dodatkowych kosztów.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zapewnienie środków finansowych z budżetu Miasta

Zapewnienie dodatkowych etatów dla doradców

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 750 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 15:

14. „Należy przeprowadzić analizę infrastruktury publicznej w mieście pod kątem lokalnych możliwości produkcji energii z odnawialnych źródeł (OZE) przez potencjalnych prosumentów (konsumentów producentów tej energii) zbiorowych i społeczności energetyczne.”

94,7%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Rekomendacja, w zakresie możliwości budowy źródeł OZE, będzie realizowana w ramach dokumentu „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania”. Zgodnie z art. 7 Prawa o samorządzie gminnym oraz art. 19 Prawa energetycznego: prezydent miasta opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, zwany dalej "projektem założeń". Projekt założeń sporządza się dla obszaru miasta na okres 15 lat i aktualizuje co

najmniej raz na 3 lata. Projekt założeń finansowany jest z budżetu Miasta. Jednym z elementów, który będzie realizowany w ramach dokumentu jest potencjał energetyczny miasta w zakresie źródeł OZE. Warunkiem niezbędnym do szczegółowego określenia możliwości produkcji energii z OZE zainstalowanych na obiektach należących do Miasta jest przeprowadzenie analiz dotyczących możliwości technicznych budowy instalacji OZE na budynkach. Należy zaznaczyć, że wykonanie takich analiz ma uzasadnienie w przypadku planowanej termomodernizacji budynku lub innych działań o charakterze poprawy efektywności energetycznej. W przypadku prosumentów indywidualnych i społeczności energetycznych analizy takie powinny zostać zrealizowane przez zainteresowanych. Pomocą w określeniu potencjału energetycznego budynku w zakresie promieniowania słonecznego może być mapa potencjału solarnego udostępniona na stronie ZGiKM GEOPOZ.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zakończenie prac nad dokumentem „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania”

Analiza możliwości zainstalowania OZE na budynkach należących do Miasta

TERMIN REALIZACJI: do 2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 2 mln zł (w ramach realizacji rekomendacji nr 4)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 9:

15. „Każdorazowo należy przeanalizować szczegółowe nakłady inwestycyjne głębszej termomodernizacji.”

93%

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Sposób realizacji rekomendacji w zasobie miejskim to przeprowadzenie szczegółowej analizy możliwości realizacji oraz zabezpieczenie środków finansowych. Warunki niezbędne do zrealizowania rekomendacji: środki finansowe oraz zgody MKZ, stron postępowania, zarządców, gestorów sieci na wykonanie zadań.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 18:**93%****16. „Należy zwiększyć wsparcie dla przechodzenia na odnawialne źródła energii (w stosunku do innych źródeł energii) oraz dla termomodernizacji.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

Wsparcie finansowe w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju OZE realizowane jest na szczeblu centralnym poprzez rządowe programy wsparcia budowy źródeł odnawialnych oraz termomodernizacji budynków („Mój prąd”, „Czyste powietrze”, „Słoneczne dachy” – program dedykowany spółdzielniom mieszkaniowym).

Miasto od wielu lat prowadzi program edukacyjny „Trzymaj ciepło” polegający na bezpłatnych badaniach termowizyjnych dedykowanych mieszkańcom domów jednorodzinnych oraz kamienic. Głównym celem programu jest zwrócenie uwagi mieszkańców na problem, jakim są straty ciepła oraz pokazanie, przez które przegrody są największe straty. Program cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. Obecnie OZE w postaci zmiany ogrzewania na pompę ciepła oraz zastosowanie paneli fotowoltaicznych oraz instalacji solarnej jako wsparcie systemu ogrzewania jest najwyższej dotowane. Rada Miasta Poznania w dniu 28 września 2021 r. podjęła Uchwałę nr LII/965/VIII/2021 Rady Miasta Poznania w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji celowych na likwidację źródeł niskiej emisji i zastąpienia ich źródłami proekologicznymi, zwiększając w programie dotacyjnym dofinansowania na OZE do 20 tys. zł w przypadku wyboru pompy ciepła oraz paneli fotowoltaicznych oraz ogrzewania elektrycznego i paneli fotowoltaicznych. Przyjęta zmiana ma na celu promowanie OZE. Zwiększone kwoty dofinansowania będą obowiązywały od 2022 roku. Uchwała, wprowadzająca zmiany opisane wyżej, została ogłoszona w dzienniku Województwa Wielkopolskiego w dniu 12 października br. i wchodzi w życie po 14 dniach od ogłoszenia.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Kontynuacja programów miejskich (KAWKA Bis, Trzymaj ciepło)

Kontynuacja porozumienia Miasta z WFOŚiGW w zakresie realizacji programu „Czyste Powietrze”

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: zawarte w rekomendacji nr 5

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 24:**93%**

17. „Urząd Miasta powinien opracować szereg udogodnień dotyczących termomodernizacji i wymiany pieców węglowych na mniej emisyjne źródła ciepła - w formie wsparcia finansowego, ułatwień formalnych i uproszczonych procedur dla dofinansowań i pozwoleń.”

poparcia**KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

W celu realizacji rekomendacji nastąpi wzmocnienie przekazu informacyjnego o możliwościach pozyskania środków na zmianę sposobu ogrzewania poprzez łatwiejszy dostęp do informacji o możliwym wsparciu. Wymagania formalno-prawne wynikające z przepisów prawa są jednakowe dla wszystkich i nie ma możliwości upraszczania procedur, np. w pozyskaniu pozwolenia na budowę. Możliwości, jakimi dysponuje Urząd Miasta, to szersza informacja dla mieszkańców dotycząca wymagań, rozszerzenie informacji dostępnej dla mieszkańców poprzez umieszczenie ich na ogólnodostępnych stronach internetowych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przygotowanie materiałów informacyjnych dla mieszkańców

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 0

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 20:**91,2%**

18. „Opracowanie, w oparciu o finansowanie, programu osłonowego dla ludzi tracących najtańsze źródła ogrzewania. Program powinien obejmować kilka kolejnych lat.”

poparcia**KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

W celu realizacji rekomendacji niezbędne jest uchwalenie przez Radę Miasta Poznania uchwały określającej zasady programu osłonowego dla mieszkańców Poznania, którzy zdecydowali się na zmianę sposobu ogrzewania z paliw stałych na inne ekologiczne (wzorem np. Wrocławia), mającego na celu wyrównanie kosztów ogrzewania. Uchwała będzie określała wysokość wsparcia w oparciu o określone kryteria dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przygotowanie uchwały Rady Miasta Poznania

Zapewnienie środków finansowych z budżetu Miasta

Zapewnienie dodatkowych etatów do obsługi programu w MOPR

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: Program osłonowy dla ludzi tracących najtańsze źródła ogrzewania: 370 tys. zł – zasiłki celowe dla ok. 590 wniosków pozytywnie rozpatrzonych

JEDNOSTKA WIODĄCA:
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 7:

**91,2%
poparcia**

19. „W pierwszej kolejności należy obniżyć energochłonność budynków (tzn. wykonać ocieplenie, wymianę stolarki), a dopiero w kolejnym kroku modernizować/wymieniać źródło ciepła czy instalację grzewczą.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Sposób realizacji rekomendacji w zasobie miejskim to przeprowadzenie szczegółowej analizy możliwości realizacji ocieplenia i wymiany stolarki, (nie wszystkie budynki zasobu można ocieplić i wymienić okna na nowe) oraz zabezpieczenie środków finansowych. Warunki niezbędne do zrealizowania rekomendacji: środki finansowe oraz zgody MKZ, stron postępowania, zarządców, gestorów sieci na wykonanie zadań.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:
Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 8:

**91,2%
poparcia**

20. „Ocieplając, należy pamiętać o wszystkich ścianach, nie tylko zewnętrznych – również tych, które oddzielają pomieszczenia mieszkalne od zimnych stref, np. klatek schodowych, piwnic, podłóg i ścian stykających się z gruntem, pustostanów itp.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Sposób realizacji rekomendacji w zasobie miejskim to przeprowadzenie szczegółowej analizy możliwości realizacji oraz zabezpieczenie środków finansowych. Warunki

niezbędne do zrealizowania rekomendacji: środki finansowe oraz zgody MKZ, stron postępowania, zarządców, gestorów sieci na wykonanie zadań.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 1:

90,16%

21. „Całkowite odejście w Poznaniu od spalania węgla w gospodarstwach domowych, przy zapewnieniu wsparcia dla osób najuboższych.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

W celu realizacji rekomendacji niezbędne jest:

a) podjęcie uchwały kierunkowej przez Radę Miasta Poznania bądź też wystosowanie oficjalnego stanowiska Prezydenta do Sejmiku Województwa Wielkopolskiego celem podjęcia stosownych zmian w zapisach obowiązującej uchwały antysmogowej dla Miasta Poznania

b) po podjęciu decyzji o całkowitym odejściu od węgla w gospodarstwach domowych niezbędne jest zapewnienie mieszkańcom pomocy w zmianie sposobu ogrzewania poprzez programy wsparcia finansowego na samą modernizację jak również zagwarantowanie programu osłonowego wyrównującego koszty utrzymania nowego systemu ogrzewania dla grupy osób najuboższych

c) rozbudowanie miejskiego programu wsparcia wymiany źródeł ciepła KAWKA Bis pod kątem zwiększenia kwoty z budżetu Miasta na dotację oraz zapewnienia niezbędnego zasobu kadrowego do jego obsługi

d) uruchomienie nowego programu osłonowego wspomagającego koszty utrzymania ogrzewania, co wiąże się także z dodatkowymi potrzebami kadrowymi i finansowymi.

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA:

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska (zasób prywatny), Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o. (zasób miejski), MOPR

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 6:**89,5%
poparcia**

22. „Należy przeprowadzić analizę posiadanych przez mieszkańców źródeł ciepła, termomodernizacji i opracować adekwatne (uwzględniające możliwości techniczne) scenariusze wymiany źródeł ciepła na ekologiczne.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Od 1 lipca 2021 roku funkcjonuje Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB). Mieszkaniec jest zobowiązany do zgłoszenia do niej swojego źródła ogrzewania w terminie nieprzekraczającym 30 czerwca 2022 roku. Dane z CEEB pokażą faktyczną strukturę zaopatrzenia w ciepło w Poznaniu. Kompletną bazą Miasto powinno otrzymać 1 lipca 2022 r. Uzyskane informacje pozwolą w 2022 roku opracować zarys, do których rejonów miasta należy kierować informacje o programach dotacyjnych jednak warunkiem niezbędnym do realizacji tej rekomendacji z wykorzystaniem CEEB jest terminowe i szczegółowe wypełnienie deklaracji przez zobowiązane podmioty.

Na podstawie zinwentaryzowanych indywidualnych źródeł ciepła oraz przebiegu sieci ciepłowniczych i gazowych we współpracy z gestorami tych sieci (Veolia, PSG) oraz przy udziale GEOPOZ, możliwe będzie opracowanie mapy ciepła dla obszaru Miasta. Na jej podstawie będzie można określić dla których obszarów Miasta istnieje potencjalna możliwość przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej lub do sieci gazowej. Analiza potencjału i przybliżony scenariusz wymiany źródeł ciepła może być opracowany w ramach kolejnej aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania”.

TERMIN REALIZACJI: 2022 II połowa do 2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 1,2 mln zł (część środków finansowych z rekomendacji nr 4)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska (zasób prywatny), Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o., Wydział Gospodarki Komunalnej, Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta (zasób miejski) + PCS, który prowadzi ewidencję CEEB

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 17:**89,5%
poparcia**

23. „Urząd Miasta powinien przeprowadzać diagnozy energetyczne budynków i wspierać finansowo wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie i właścicieli budynków prywatnych w inwestowaniu w odnawialne źródła energii (OZE).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Urząd Miasta w ramach swoich działań realizuje program poprawy efektywności energetycznej. Dotyczy on budynków należących do Miasta. W latach 2019-2020 na zlecenie Miasta opracowano ponad 40 audytów budynków użyteczności publicznej co pozwala na wstępną diagnozę tych zasobów oraz możliwości technicznych w zakresie oszczędności energii. Dokonanie pełnej diagnozy energetycznej budynków na terenie miasta wykracza poza możliwości techniczne oraz ekonomiczne. Zasób mieszkaniowy w Poznaniu to ponad 200 tys. lokali mieszkalnych i prawie 65 tys. budynków mieszkalnych. Wsparcie finansowe w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju OZE realizowane jest na szczeblu centralnym poprzez rządowe programy wsparcia budowy źródeł odnawialnych oraz termomodernizacji budynków („Mój prąd”, „Czyste powietrze”, „Słoneczne dachy” – program dedykowany spółdzielniom mieszkaniowym). Miasto od wielu lat prowadzi program edukacyjny „Trzymaj ciepło” polegający na bezpłatnych badaniach termowizyjnych dedykowanych mieszkańcom domów jednorodzinnych oraz kamienic. Głównym celem programu jest zwrócenie uwagi mieszkańców na problem jakim są straty ciepła oraz pokazanie, przez które przegrody są największe straty. Program cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Wszystkie wymienione w rekomendacji podmioty mogą skorzystać z corocznej akcji badań termowizyjnych w ramach programu „Trzymaj Ciepło”. Program ma na celu wskazanie miejsc w nieruchomości, gdzie dochodzi do dużych strat ciepła. Uczestnik otrzymuje wyniki badań termowizyjnych wraz z opisem. Dodatkowo wszystkie wskazane podmioty, które posiadają źródło ciepła na paliwa stałe, mogą być beneficjentami w miejskim programie KAWKA Bis, który wspiera OZE przy jednoczesnym likwidowaniu źródeł na paliwa stałe.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Kontynuacja programu KAWKA Bis
Kontynuacja programu „Trzymaj ciepło”

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 400 tys. zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej

---

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 2:

24. „Najpóźniej do końca 2022 r. należy opracować strategiczny i całościowy plan likwidacji pieców węglowych. Całkowita likwidacja pieców powinna nastąpić najpóźniej 1 stycznia 2027.”

87,7%
poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Powyższy zakaz może zostać wprowadzony przez uchwałę antysmogową podjętą przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego. Niewywiązanie się z obowiązku wynikającego z uchwały podlega karze grzywny do 5 tys. zł. Dlatego też horyzont czasowy powinien być tak przyjęty, aby mieszkańcy zdążyli z wykonaniem inwestycji w swojej nieruchomości. Wskazany termin jest dość krótki, a dostosowanie się do niego w takiej perspektywie czasowej przez mieszkańców wiąże się z wymianą ok. 25 tys. źródeł w zasobie prywatnym

oraz ok. 7 tys. źródeł w zasobie komunalnym Miasta. Ustawą z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw utworzono Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków (dalej zwaną CEEB) i nałożono nowe obowiązki na właścicieli lub zarządzających budynkami lub lokalami. Za jej stworzenie, wdrożenie i prowadzenie odpowiedzialny jest Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Od 1 lipca 2021 roku zaczął się powszechny spis źródeł ciepła, o którym musi pamiętać każdy właściciel lub zarządca budynku/lokalu który posiada źródło ciepła o mocy do 1 MW. Złożenie deklaracji do CEEB jest obowiązkowe. Dla budynków, które już istnieją właściciel lub zarządca ma 12 miesięcy, natomiast dla nowo powstałych budynków termin ten wynosi 14 dni. W związku z tym w połowie 2022 r powinna być dostępna baza danych z inwentaryzacją źródeł. Da ona odpowiedź na pytanie ile źródeł mamy jeszcze do zlikwidowania i pozwoli na opracowanie kompleksowych planów likwidacji źródeł dla zasobu prywatnego oraz komunalnego. Należy zaznaczyć, że wskazany w dokumentach krajowych terminem odejścia od spalania węgla w dużych miastach jest rok 2030. Data ta została wskazana w Polityce Energetycznej Polski do roku 2040 r.

Szczegółowy plan likwidacji źródeł niskiej emisji może dotyczyć jedynie zasobu komunalnego. W tym zakresie możliwe będzie opracowanie oraz oszacowanie kosztów takiej wymiany. Możliwe będzie także opracowanie harmonogramu wymiany poszczególnych źródeł. W przypadku źródeł niskiej emisji, których właścicielami są osoby prywatne, firmy, spółdzielnie itd. Miasto nie ma możliwości narzucenia terminów wymiany źródła. Pewnym terminem będzie koniec 2030 roku, do kiedy zgodnie z PEP 2040 możliwe będzie palenie węglem w miastach. Miasto może opracować plan działania w zakresie wymiany źródeł ciepła w zasobie prywatnym poprzez intensywną kontynuację programu dotacyjnego. Prace muszą się toczyć równolegle w Wydziale realizującym program dotacyjny dla mieszkańców oraz w Wydziale nadzorującym zasób należący do Miasta (WGN, ZKZL, MPGM) w zakresie przeprowadzenia zmiany sposobu ogrzewania we wszystkich nieruchomościach miejskich. Należy także mieć na uwadze, iż proponowany termin odejścia od spalania węgla / całkowitej likwidacji pieców węglowych, wiąże się z dodatkowymi potrzebami kadrowymi i finansowymi.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Odpowiednie zapisy w uchwale antyśmogowej (oficjalne stanowisko Prezydenta Miasta do Sejmiku Województwa Wielkopolskiego lub uchwały kierunkowej wskazanej w opisie rekomendacji nr 1)

Opracowanie założeń do planu likwidacji niskiej emisji w mieście Poznaniu

Opracowanie szczegółowego planu likwidacji źródeł niskiej emisji w zasobie komunalnym

Opracowanie planu likwidacji źródeł niskiej emisji w zasobie prywatnym

TERMIN REALIZACJI: 2022

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: bezkosztowo

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych Sp. z o.o.

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 5:**86%****25. „Opracowanie miejskiego programu wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji z budżetu Miasta.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

Od 2015 r. Miasto realizuje program dotacyjny dla mieszkańców KAWKA Bis wspierający zmianę sposobu ogrzewania z opartego na paliwach stałych na inne. Program jest ciągle rozwijany. W ostatnich latach wprowadzono możliwość pozyskania dofinansowania na instalację pompy ciepła czy też paneli fotowoltaicznych, jeśli pracują one na potrzeby nowego sposobu ogrzewania.

Realizowany od 2015 r. program wsparcia wymiany źródeł ciepła zostanie rozbudowany poprzez zwiększenie budżetu na ten cel.

Obecnie realizacja termomodernizacji przy wsparciu finansowym jest możliwa z krajowego programu „Czyste Powietrze” dedykowanego budownictwu jednorodzinemu, który wspiera zmianę źródła ogrzewania i działania termomodernizacyjne przez osoby o określonych dochodach. Miasto Poznań podpisało w 2021 roku porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, w ramach którego mieszkańcy mogą otrzymać wsparcie informacyjne o zasadach i zakresie ww. programu. Od lutego 2021 roku w WKiOŚ istnieje możliwość uzyskania informacji oraz pomocy w wypełnieniu wniosku do programu „Czyste Powietrze”, który wspiera zarówno zmianę sposobu ogrzewania jak również działania termomodernizacyjne. Program „Czyste powietrze” realizowany będzie do 2029 roku.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

*Zapewnienie środków finansowych z budżetu Miasta na zwiększony program dotacyjny
Zwiększenie zasobu kadrowego do końca 2021 roku, powierzchnia biurowa*

TERMIN REALIZACJI:

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 300 mln zł

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 13:**86%****26. „Wsparcie finansowe, techniczne, administracyjne i informacyjne dla mieszkańców chcących przeprowadzić proces termomodernizacji powinno zostać usprawnione przez Prezydenta.”****poparcia****KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI**

W celu realizacji rekomendacji Miasto może wesprzeć informacyjnie w zakresie form finansowania i zakresu możliwej inwestycji z udziałem dotacji, m.in. dodatkowo rozszerzyć informację na dedykowanej zakładce strony internetowej o możliwości skorzystania z dofinansowania na działania termomodernizacyjne i warunkach jakie należy spełnić, aby ubiegać się o dofinansowanie. Nie ma natomiast możliwości uzyskania decyzji administracyjnych czy też wykonania inwestycji za mieszkańca.

Mieszkańcy realizujący działania termomodernizacyjne mogą korzystać z ogólnodostępnych form wsparcia termomodernizacji: rządowego programu „Czyste Powietrze” dedykowanego dla budownictwa jednorodzinnego, który zakłada dofinansowanie w wysokości od 30 do 75% oraz możliwości skorzystania z ulgi termomodernizacyjnej, która umożliwia odzyskanie podatku VAT. Miasto Poznań przystąpiło do porozumienia w sprawie realizacji programu „Czyste Powietrze” i udziela mieszkańcom informacji nt. tego programu, szczegółowo opisanych w rekomendacji 12.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przygotowanie materiałów informacyjnych

Zapewnienie środków finansowych z budżetu Miasta

Zapewnienie dodatkowych etatów

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszty ujęte w opisie rekomendacji nr 14

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska, Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 21:

86%

poparcia

27. „Powinna nastąpić zmiana zasad programu dotacji do wymiany pieców Kawka Bis uwzględniająca utworzenie zespołu mobilnych doradców, którzy będą kompleksowo doradzać i pomagać ludziom potrzebującym, w tym mniej zorganizowanym, starszym oraz z niepełnosprawnością, w wymianie tzw. kopciuchów na ciepło sieciowe czy odnawialne źródła energii (OZE).”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Program dotacyjny znajdujący się w uchwale określającej zasady i tryb przyznawania wsparcia na zmianę sposobu ogrzewania nie odnosi się do form pomocy mieszkańcom w uzupełnianiu wniosków czy też doradztwie, jakie sposób ogrzewania wybrać. Możliwe jest natomiast wdrożenie zgodnie z rekomendacją funkcji mobilnego doradcy w formie zlecenia takiej usługi lub przeznaczenie na ten cel dedykowanych etatów. W ramach realizowanego programu dotacyjnego KAWKA Bis planuje się realizację uzupełniająco usługi doradztwa. Warunkiem niezbędnym do realizacji rekomendacji jest zabezpieczenie środków finansowych na ten cel oraz zapewnienie czasu niezbędnego na pozyskanie doradców w formie świadczonej usługi czy też etatów.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zapewnienie środków finansowych w budżecie Miasta

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 1,5 mln zł do roku 2026

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 4:

85,7%

28. „Wypracowanie przez Urząd Miasta, mieszkańców oraz interesariuszy wspólnego planu w kwestii spalania węgla i przejścia na odnawialne źródła energii.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA MOŻLIWA DO REALIZACJI Z ZASTRZEŻENIAMI

Miasto Poznań jest obecnie w trakcie realizacji projektu "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania". Jednym z elementów, który będzie realizowany w ramach opracowania jest kwestia zabezpieczenia Miasta w ciepło i energię elektryczną na najbliższe 15 lat z perspektywą roku 2050. Dokument ten będzie aktualizowany zgodnie z zapisami prawa energetycznego co 3 lata z perspektywą następnych 15 lat. Zatem, przy kolejnych aktualizacjach możliwa będzie weryfikacja planu oraz tempa odchodzenia od węgla i przejścia na alternatywne źródła ciepła, w tym ciepła systemowego. Dokument ten jest opracowywany we współpracy z firmami energetycznymi działającymi na terenie Miasta (Veolia Poznań, Enea, PSG). Jednym z istotnych warunków spełnienia tej rekomendacji są także regulacje prawne, które wskażą możliwości dalszego rozwoju systemów ciepłowniczych. Przepisy prawa nie dają możliwości narzucenia stosowania OZE odgórnie do celów grzewczych, ale dają możliwość wspierania takich rozwiązań poprzez wsparcie finansowe oferowane w ramach różnego rodzaju systemów dotacyjnych.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zakończenie prac nad dokumentem "Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru miasta Poznania"

Kontynuacja programu dotacyjnego (Kawka Bis, Trzymaj Ciepło)

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: 2 mln zł (WGK)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej

IV

REKOMENDACJE Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 22:

93%

poparcia

29. „Urząd Miasta powinien opracować przejrzystą procedurę pomocy w wymianie źródła ciepła, która powinna obejmować: 1) analizę stanu budynku (pod kątem konieczności przeprowadzenia termomodernizacji czy pomocy w odnalezieniu miejsc będących przyczyną utraty ciepła z budynku), 2) zaproponowanie innego ekologicznego źródła ciepła uwzględniającego możliwości techniczne budynku, 3) zaproponowanie odpowiedniej formy pomocy (pożyczka, dofinansowanie, inne), 4) zapewnienie opiekuna/asystenta, który przeprowadzi podmiot zainteresowany wymianą źródła ciepła przez cały proces.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

Elementy składające się na treść rekomendacji są realizowane poprzez program „Trzymaj Ciepło”, jest także dostępna informacja o dwóch programach dotacyjnych: KAWKA Bis i od lutego 2021 r. „Czyste Powietrze”. Nie ma natomiast możliwości wykonania inwestycji za mieszkańca. Proponuje się rozszerzenie i zintensyfikowanie akcji informacyjnej dla mieszkańców o przepisach prawnych, warunkach uzyskania wsparcia i procedurze wymiany źródła ciepła.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Przygotowanie treści informacji na stronę internetową i akcji informacyjnej

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszty ujęte w rekomendacji nr 21 i nr 23 (WKiOŚ)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Kształtowania i Ochrony Środowiska

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 31:**93%
poparcia**

30. „Prezydent powinien wyznaczyć osobę, która otrzyma uprawnienia do kontroli wszystkich instytucji zajmujących się energią i kwestiami antysmogowymi, wraz ze zobowiązaniem do publicznego raportowania postępów z realizacji przedstawionych rekomendacji, oraz do nadzoru nad tymi instytucjami.”

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

Miasto Poznań nie ma w zakresie swoich kompetencji możliwości nadzoru nad spółkami energetycznymi. Nadzór nad spółkami energetycznymi sprawuje Ministerstwo Aktywów Państwowych, natomiast legislacja związana z działem energia podlega Ministerstwu Klimatu i Środowiska. Miasto Poznań w ramach swoich kompetencji może jedynie sprawdzać zgodność planów rozwoju tych przedsiębiorstw w zakresie dotyczącym ich działalności na terenie miasta. Przedsiębiorstwa energetyczne udostępniają nieodpłatnie prezydentowi miasta plan rozwoju w zakresie zaspokojenia zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię w zakresie dotyczącym terenu miasta oraz propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń. W ramach opracowywanego „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe dla obszaru Poznania” jest to aktualnie realizowane, prace nad projektem skończą się w marcu 2022 roku.

Rekomendacja dotycząca spółek energetycznych może być realizowana na obecnym etapie zgodnie z art. 7 ustawy o samorządzie gminnym oraz z art. 19 Prawa energetycznego, w których zapisano, że prezydent miasta opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Kontrola parametrów środowiskowych instalacji w postaci raportów środowiskowych z jednostek podległych Miastu (raz w roku)

Opracowanie aktualizacji do założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe dla obszaru Poznania (raz na 3 lata)

TERMIN REALIZACJI: 2022-2026

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: koszty ujęte w rekomendacji nr 4 (tj. 2 mln zł)

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej

TREŚĆ REKOMENDACJI PPO nr 30:

84,2%

31. „Partnerstwo Miasta (udziałowca) z mieszkańcami w społeczności energetycznej.”

poparcia

KOMENTARZ UMP: REKOMENDACJA Z POWAŻNYMI ZASTRZEŻENIAMI

Zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawy o odnawialnych źródłach energii, spółdzielnia energetyczna może powstać, jeśli spełnia łącznie następujące warunki: prowadzi działalność na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej w rozumieniu przepisów o statystyce publicznej lub na obszarze nie więcej niż 3 tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą; liczba jej członków jest mniejsza niż 1000; w przypadku gdy przedmiotem jej działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej, łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii umożliwia pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków oraz nie przekracza 10 MW, w przypadku wytwarzania ciepła, łączna moc osiągalna nie przekracza 30 MW.

Aktualnie brak jest prawnych możliwości tworzenia spółdzielni energetycznych na terenie Miasta Poznania będącego gminą miejską.

NIEZBĘDNE DO REALIZACJI:

Zmiana zapisów ustawy o odnawialnych źródłach energii

Monitorowanie przepisów prawa

TERMIN REALIZACJI: X

SZACUNKOWE KOSZTY DLA BUDŻETU MIASTA: X

JEDNOSTKA WIODĄCA:

Wydział Gospodarki Komunalnej